A°. 1865. N°. 67.

MAANDAG 20 MAART

UTRECHTSCH PROVINCIAAL EN STEDELIJK DAGBLAD

Algemeen Advertentie-Blad.

Prijs van het Dagblad PER 3 MAANDEN.
Franko per post . . f 6.—
Voor de stad Utrecht - 5.50

Bij dit DAGBLAD behoort een BIJVOEGSEL.

Prijs der Advertentiën
Van 1—5 regels . . f 1.—
Elke regel meer . . - 0.20

Zij, die zich met 1 april 1865 op ons blad abonneren, tegen den prijs van f 5,50 de 3 maanden voor binnen, en f 6,— franko per post, buiten de stad, ontvangen van heden af *gratis* de nog deze maand verschijnende nommers.

UTRECHT, zondag 19 Maart

Bescherming.

Dat het antwoord des konings op het adres der werklieden uit *eenige* ijzerfabrieken, waarvan wij onlangs melding maakten, de protektionistische partij hier te lande diep zou ergeren en het door haar orgaan (*de ned. Indust.*) niet met stilzwijgen kon worden voorbijgegaan, was te verwachten. Het blad komt er dan ook in zijn nommer van 12 maart jl. tegen op. Wij hebben in den laatsten tijd op tegenstrijdigheden en groot verschil van meeningen moeten wijzen. Grooter verschil dan tusschen het zaakrijk, helder en krachtig rapport over dit onderwerp, door den min. v. binnenl. zaken den koning aangeboden, en waarmede ten slotte Zijne Majesteit zich heeft vereenigd, en het gerekte, verwarde, van valsche voorstellingen en sophismen wemelende stel in den *Industrieel*, laat zich wel niet denken. Zulk een verschil is alleen te verklaren, voordien *waarheid* tegenover *dwaling* staat: begrijk is het daarop te wijzen.

De *Industrieel* ontkent ten sterkste eenige kennis te hebben gedragen van het petitionnement der werklieden, veel minder van daarin de hand te hebben gehad, en beschuldigt eenige organen van de dagbladpers »van beklagenswaardige *verdachtmaking*" ten zijnen opzigte. Dat zij zoo! Maar waarom gebruikt hij terstond hetzelfde middel tegen den minister, door het dezen als verwijt toe te rekenen, dat hij zijn rapport stelde en indiende, tijdens de ziekte der koningin moeder, ja, door het te willen laten voorkomen, als of de koning zelf, toen te veel door eigen leed gedrukt, aan dit leed van anderen wel niet genoeg zal hebben kunnen denken!

Het is genoeg bekend, dat het *algemeen* belang gaat ook boven het heiligste bijzonder belang: dat *staatszaken* nooit kunnen of *mogen* stilstaan; dat een konstitutionneel vorst als onze koning, zich door eigen leed, nooit van de behartiging zijner staatszorgen zou laten afhouden. Hij, die hieromtrent andere vermoedens insinueert, toont slechts van regering en hooger staatspligten geen het minste denkbeeld te hebben.

Deze poging zeker eene volkomen mislukte — om blaam op den regeringsmaatregel te werpen, gaat gepaard met een toon van valsch medelijden en daardoor van opruijing der werklieden. Waardoor hebben een Louis Blanc, Proudhon en anderen, in 1848, de sociale omwenteling in Frankrijk bevorderd? Immers door niets zoo zeer, als door den toon van diep beklag voor de arbeiders, door hun altijd weder voor te houden, dat zij de *parias* zijn onzer maatschappij, ellendiger dan bedelaars en veroordeelden, die men maar aan de wanhoop ten prooi laat, voor wie de staat, de regering geen oor of hart wil hebben? — Maar is nu de taal van den *Industrieel* eene andere, wanneer hij zegt, »met blijdschap" dat rekest der arbeiders te hebben begroet, en wanneer hij daarop volgen laat: »immers hoe lang reeds waren wij getuigen van den bittren nood dier nijveren, voor wie *bedelaarsgesticht* en *kerker* een begeerlijk *toevlugtsoord* zijn geworden; wier uitgedoofde levenslust, bittere vrucht van uitputting *in den hopeloozen strijd tegen telkens klimmende prijzen van levensmiddelen, kleeding, dekking en woning*, bij gedurig dalende werkloonen, dreigde te ontaarden in twijfelmoedigheid en wanhoop." Wij herhalen het, zulke taal kan slechts dienen, om ontevredenheid en allerlei booze hartstogten op te wekken; zij is eene opruijende taal, omdat zij grieven, als toenemende *duurte van vele zaken*, uitsluitend als de ramp eener bepaalde klasse voorstelt, terwijl *alle klassen* die gemeen hebben; omdat zij die klasse alleen voorstelt als kampende met verminderde dagloonen (een feit, dat eerst *bewezen* zou moeten worden) en die dan zeker weder niet alleen in ijzerindustrie te vinden zijn; omdat zij ten slotte, al die ellende wijt aan het gemis eener bescherming van regeringswege, die men juist ontkent, dat daaraan iets zou kunnen verbeteren, en die zeker lijnregt aandruischen zoude tegen het eerste beginsel, dat de *Industrieel* thans zelf op den voorgrond stelt: »*wat wij* »*willen is, gelijkheid van allen voor de wet: elke* »*regeringsdaad moet op dien regel het zegel* »*drukken*."

Dit zegt de *Industrieel* te willen, maar hij verklaart tevens, dat er voor de ijzerindustrie bijv. *een beschermend regt* moet wezen, *vrij hoog ook*, »want een regt naar de waarde van 5 pct. *is honderdmaal bewezen gelijk nul* te zijn."

Dat nu een *beschermend regt* strekken moet om een artikel, door meerdere of mindere uitsluiting van buitenlandsche mededinging, in het binnenland *duurder* te maken, en dat die *meerdere duurte* moet betaald worden door alle inlandsche *verbruikers* van genoemd artikel, is eene waarheid, die zelfs voor den *Industrieel* wel geen betoog zal behoeven. Maar dan is toch het noodwendig gevolg van *de bescherming*, dat alle verbruikers *iets* meer betalen, dan zij bij vrije mededinging zouden behoeven te doen; en dat dit *meerdere*, 't welk men hen afneemt, wordt gegeven aan de *bevoorregte* Industrie. Hoe is dit nu te rijmen met *gelijkheid van alle burgers voor de wet*? Hoe zal zulk een regeringsmaatregel ooit *op dat beginsel het zegel drukken*?

Zie, deze vragen zouden wij wel eens duidelijk, kort en klaar door de voorstanders der bescherming beantwoord willen zien.

Men verklaart »met blijdschap" den ongelukkigen stap van sommige werklieden »te hebben begroet;" maar laat er spoedig op volgen, »dat allen die van dit onderwerp wat verstaan, »weten dat hun adres *overdrijft*, waar zij zeg»gen dat *bijna al hetgeen in hun vak wordt aan*»*besteed* aan buitenlanders wordt gegund." — Dit durfde zelfs de *Industrieel* niet volhouden tegenover de cijfers en feiten door den min. genoemd. In ronde sommen toch werd voor de spoorwegen aanbesteed voor ruim 31½ millioen, waarvan slechts f 1,744,000, aan buitenlanders; voor de ijzerwerken alléén werd uitbesteed voor f 2,744,000, waarvan ruim 1½ millioen door nederlandsche, slechts 1,186,000 door buitenl. fabrikanten werd geleverd. De adressanten hebben dus *meer dan de helft der waarheid* voorbij gezien, hebben zich aan *belagchelijke overdrijving* schuldig gemaakt, en toch . . . men verheugt zich over zulk een stap!

Maar kan men wel anders verwachten van hen, die willens blind zijn, en uitroepen: het feit, dat op aanbestedingen van 31½ mill. maar voor 17 ton buiten 's lands is aangenomen, »*doet niets ter zake*;" het feit, dat de aanbesteding der ijzerwerken »bij afzonderlijke bestekken geschiedt (hetgeen eigenlijk reeds eene koncessie aan onze ijzerindustrie geweest is) *doet weinig ter zake*: het feit van 't klimmend aantal onzer ijzerfabrieken, die waarschijnlijk toch wel niet met verlies en zonder arbeiders werken, »*bewijst niets*."

Voor den *Industrieel* is er maar een feit, dat bewijst: niet de mededinging — waarvan hij verklaart niet zoo afkeerig te wezen — maar *de overdreven konkurrentie*. Men geraakt hier dus op het veld van *gissing* en *willekeurige* opvatting, een veld, waarop de protektionist zich bij voorkeur beweegt, zich te huis gevoelt. Wat toch is *overdreven konkurrentie*? De vraag is dezelfde als: wat is eene *billijke* (?), eene *behoorlijke bescherming*? Wij zagen, dat de *Industrieel* eene bescherming van 5 pct. naar de waarde *gelijk nul* noemt. Hoeveel wil men dan: 10, of 20, of *geheel verbod*?

Wij koesteren groote vrees, dat er achter deze onbestemdheid iets kwaads schuilt voor de belangen van *het publiek*, *van de verbruikers*! En zouden wij hierin ongelijk hebben, wanneer men het betoog hoort: »dat ons goevernement *het valsch* begrip aanhangt, dat het voor het belang van allen alleen heeft te vragen: *hoe verschaffen wij ons de zaken het goedkoopst*?" Een goed regeringsbeleid moet — zoo schijnt er de *Industrieel* ten minste over te denken, — niet van dat *valsche*, maar van het tegenovergestelde *ware* begrip uitgaan, »hoe verschaffen wij ons de zaken *het duurste*? Niet *goedkoopheid* en overvloed, maar *duurte* en *gebrek* is in de publieke administratie en in de staatsuitgaven het ware middel, om *de algemeene welvaart te bevorderen* en het volk *rijk te maken*. Het is nu wel waar, dat alles wat de staatsdienst *meer* kost dan noodig is, uit de beurzen der partikulieren in belastingen moet worden aangevuld, en dat, naar mate zij hiervoor meer moeten afzonderen, zij als partikulieren minder verteeren kunnen," want de *Industrieel* erkent het; de regering beschikt allerminst over eigen penningen, en omtrent hunne nuttige en doelmatige aanwending is zij tot den laatsten penning in hare ministers rekenpligtig." Maar een minister zoude zich zeker volgens datzelfde blad, nooit beter over het gebruik van 's lands gelden kunnen verantwoorden, dan, wanneer hij bewees, dat hij voor de staatsdienst alles veel duurder had gedaan, dan hij had kunnen doen; dan hij voor zich zelven zoude hebben laten doen! dan, wanneer hij zonneklaar bewijzen konde, dat hij geen aanhanger van *dat valsche begrip* was geweest, om in het algemeen belang zich de zaken zoo goedkoop mogelijk aan te schaffen? Neen, zoude de minister bij zijne verantwoording met zekere medelijdende verontwaardiging, moeten zeggen, ik vraag u met den *Industrieel* van 12 maart: »zou de staatsdienst kunnen medebrengen, dat de regering *als eene nauwgezet huisvader slechts uitzag naar de laagste prijzen, voor hetgeen zij behoeft* en niet in het oog zou moeten houden, dat, om zelve staande te blijven, zij tevens waken moet, da de millioenvoudige waterspranken, die haren stroom levend houden, niet roekeloos verloopen of verdroogen." Hoe nu die »millioenvoudige waterspranken", de centen en guldens aan de belastingschuldigen ontnomen, om *te dure* staatsuitgaven te dekken, den staat zelven *moeten doen staande blijven*, behoort tot die »zinrijke" of *zinlooze* woorden, die er bij menigte in deze beschouwingen van den *Industrieel* voorkomen. Hierdoor moet aan het publiek betoogd worden, dat regeringsmaatregelen, waardoor het geheele publiek *belast* wordt, *ten gerieve* van zekere voortbrengers, eene *eerlijkheid is, die het langst duurt*, of, dat *duurder* behartiging der openbare belangen, dan noodig is, de spreuk tot waarheid maken zou, *goedkoop* is *duurkoop*, en men hier de regel zou moeten omkeeren en zeggen *duurkoop* is *goedkoop*!

Gelukkig, dat het gezond verstand van onze natie, van onze nijvere standen, zich door zulke dwaasheden en paradoxen niet ligt van het spoor zal laten brengen, al tracht men hun die ook nog zoo vleijend aan te bieden!

Zie het Overzigt, de Telegrammen, de Binnen- en Buitenl. berigten in het BIJVOEGSEL.

Koncert-Nieuws.

Onder de avonden, die al spoedig de rei zullen besluiten dergene, welke in dit saizoen aan de kunst zijn gewijd, bekleedt het invitatie-dames-koncert van het Utr. Studenten korps, op dingsdag den 14. dezer, voorzeker niet de minste plaats. Niet minder groot was het aantal der uitgevoerde werken, dan op het studenten-koncert in ons vorig referaat vermeld; niet minder groot vooral het aantal der bezoekers, en het tijdsbestek tot die uitvoeringen benoodigd bovenal nog grooter. Of dit alles nu bevorderlijk is aan blijvende veerkracht bij uitvoerders en hoorders, bij de eerste vooral, die door de benoodigde repetitiën de dubbele serie doormaken — laten wij daar: Wij zullen trachten ons bestek niet door buitengewone beschouwingen te buiten te gaan.

Het programma was, als volgt:

1. *Deel.* Ouverture »Die Weihe des Hauses" van L. v. Beethoven. 2. Sonate op. 110, voor piano van denzelfden. — 3. Aria uit de »Freijschütz" door v. Weber. — 4. koncert voor viool van Ole Bull. — 5 *a.* Prélude et fuge (E moll) van Mendelssohn; *b.* Chansonnetten van Händel; *c.* Sarabande et Passepied van J. S. Bach. — 6. Fantasie voor viool (op nel cor) van Paganini. — 2. *Deel.* 1. Symphonie (C moll) van Richard Holl. — 2. Aria uit »la traviata" van Verdi. — 3. Recitatief en polacca guerriere van Ole Bull. — 4. Duet mazurka's par Chopin arrangés pour la voix, par Mad. Viardot-Garcia. — 5. Fantasie über ungarische Volkslieder für piano-forte mit Orchester v. Franz Liszt.

De held van den avond was natuurlijk den gevierde pianist Hans von Bülow, pianist van H. M. de koningin van Pruissen en Z. M. den koning van Beijeren. Moge hij als de geestverwant van Fr. Liszt en Richard Wagner eene bepaalde rigting zijn toegedaan of met voorliefde daarvoor bezield zijn, niemand die de kunst waarlijk vereert, in welke rigting ook, zal hem den lof ontzeggen, zoo niet de grootste der levende pianisten, dan een der grootste te zijn. Hij is daartoe te veelzijdig ontwikkeld kunstenaar in den waren zin des woords, zoo literarisch als artistisch, behalve nog zijne onverbeterlijke technische bekwaamheid. Mogt men dus misschien zijne opvatting van de eerste afdeelingen der Beethovensche sonate hier en daar wat fantastisch vinden; is het werk op die plaatsen zelf niet even vreemdaardig? ja, welligt gaf dit er dan ook ruime aanleiding toe; maar de grootsche voordragt der fugenmatige afdeeling was reeds genoeg om den grooten kunstenaar te kenmerken. Opvatting en uitvoering van het Prélude en de Fuga van Mendelssohn, bewezen op nieuw zijn diep doordringen in de echt klassieke vormen en het meesterschap over de technische moeijelijkheden, waardoor de veelzijdige schoonheden, de rijkdom van poëzy in dat werk den minder geoefenden welligt zelfs duidelijk werden, maar den kunstenaar en kunstkenner ten minste een bron van rein genot werd verschaft. Niet minder was de uitvoering der overige klassische kompositiën, evenals van die van Liszt en het ten slotte nog ten beste gegeven stuk. Dat echter zoo snelle tempo's in de Bach-Händelsche periode historisch zijn, zal wel steeds aan twijfel onderhevig blijven.

Ole Bull, reeds voor meer dan twintig jaren een der heroën van het vioolspel, trachtte zijn roem nog te handhaven, en zijne bekwaamheid verdient ook nog groote bewondering. Wij hadden hem dit echter gaarne door waardiger middelen zien doen. Zijne kompositiën, ze staken zoozeer af bij de degelijke en schoone werken dien avond opgevoerd, en eene kompositie van Paganini geeft daaraan waarlijk geen tegenwigt, al is die ook zamengesteld uit moeijelijkheden, die de speler op schitterende wijze overwon, neen, die hij deed voorbijzien door zijne groote geoefendheid, waarmede hij ze reeds overwonnen had. In zijne Polonaise hadden wij nu juist eene meerdere levendigheid in het tempo gewenscht, en het scheen wel, dat dit niet onze beschouwing alleen was.

De zangeres, mejufvr. Aglaja Orgéni, koncertzangeres uit Baden-Baden, vervulde met glans het haar toevertrouwde deel van dezen kunst-avond. Zij bezit een schoon orgaan, welks registers zeer gelijkmatig geoefend zijn, zooals zij in de meeste opzigten eene keurige school gemaakt heeft, wat van eene leerlinge van de beroemde Viardot-Garcia niet te verwonderen is. Het strekt in het bijzonder tot haren lof, dat zij de belangrijkste kompositie ook het schoonst voordroeg: want hoorde men het aria van Agathe ook ooit inniger, warmer gevoeld voorgedragen, wat de kunstmiddelen van *mezza voce* ter eener, en het zingen van krachtige toonen en figuren ter anderer zijde konden opleveren tot karakteristieke voordragt, werd niet alleen niet verzuimd, maar zelfs op schoone wijze aangebragt en uitgevoerd. Het italiaansche aria vereischte natuurlijk ook eene meer op effekt berekende, maar overigens even goede manier van voordragt, en in de mazurka's, — nu, dat is zoo een genie van *vocale*-muziek als de *instrumentale* van Paganani; afgezien namelijk van den geest die de chopinsche kompositiën doorzweeft en eigen is. Zij zong ze evenzeer karakteristiek en het ontbrak haar orgaan niet aan de vaardigheid ter uitvoering benoodigd.

Het orkest was in zijne uitvoeringen en begeleidingen niet zoo gelukkig als bij het vorige koncert; en al erkennen wij, dat daarvoor in verschillende opzigten redenen bestonden, wij zijn der opregtheid verschuldigd dat te konstateren. Hoewel de uitvoering der Ouverture over het geheel niet kwaad was, scheen die der Symphonie ons toe de beste te mogen genoemd worden. Het werk werd op nieuw met de belangstelling die het verdient door het publiek ontvangen, en het komponist aan het slot er

van met eene fanfare gehuldigd en wel eene waaraan de terts in het slot-akkoord niet ontbrak. Maar a-propos van fanfares, — we willen niet treden in eene optelling der fanfares, der bouketten aan de zangeres, der lauwerkransen aan den bejaarden noordschen violist en den jeugdigen en vurigen pianist, der toejuichingen en terugroepingen van het publiek; we willen ons berigt eindigen met de hulde aan de kommissarissen, die zoo veel schoons vereenigden, en het publiek in de gelegenheid stelden, dat alles te genieten.

U. 18 maart. J. N. v. M.

Residentie-kronijk.

's Hage, 17 maart 1865.

IV.

Gelijk Beethoven's indrukwekkende *Marche funèbre*, die het muziekkorps der Grenadiers en Jagers heden morgen, bij de statige begrafenis onzer betreurde koningin-moeder, uitvoerde, elken opgewekten toon tot een dissonnant maakt, zoo zou een luchtig scherzo, te midden dier rouwtoonen van 't orkest der drukpers, onbetamelijk, stootend zijn.

Het heeft dat orkest aan geen treurtonen ontbroken, en mogten de gezwollen nooten, en overladen fioritura van enkele bladen menig fijn oor gekwetst hebben, het onderwerp was te treffend, de maat werd te algemeen gedeeld, om door dat gemis aan eenvoud in den vorm en aan diepte van gevoel de goede bedoeling te miskennen.

Het treurig feit van 't overlijden onzer moederkoninginne of koninginne-moeder — beiden was zij dit voor het nederlandsch volk — ga ik voorbij, omdat de lezers van dit orgaan het in al zijn bijzonderheden hebben kunnen volgen. Zelfs den stoet van heden morgen waag ik niet te beschrijven, wijl die trouw is gebleven aan het programma, waarvan een ieder heeft kunnen kennis nemen. In alle straten en op alle pleinen waar de stoet doortrok, was geen plaatsje, hoe klein ook, onbezet gebleven. Overal houten stellaadjen voor de huizen, waaronder een getimmerte, in 't noordeinde, dat met zwart en wit behangen en de naamcijfers A. P. versierd was; en dit alles met belangstellenden opgevuld. Voor de ramen, op daken en stoepen, de meest verschillende troniën, die, den grondtoon van den dag somtijds vergetende, een even zonderling vertoon maakten als de zon, die een paar malen even door 't grijze kleed kwam loeren, dat over de blaauwe lucht gespannen was.

»Een spekulatie mag 't niet worden," stemde mij gisteren iemand toe, met wien ik 't bovenstaande besprak, terwijl hij, hoe diep bedroefd ook, met een traan in 't oog zijn bovenkamers in de Wagenstraat voor honderd gulden verhuurde. Gewis 't mag geen spekulatie worden!!

Gedurende die 17 dagen van rouw heeft de residentie natuurlijk weinig verstrooijing gezocht en gevonden. Wat voor dien tijd beloofd was is verschoven. Een 25jarig jubilé van den solo fluistist Botgorscheck, dat met een koncert gevierd zou worden, is eveneens tot later uitgesteld. Die jubilés zijn overigens aan de orde van den dag, en 't is, dunkt mij, een karaktrek van onzen tijd, om gedenkdagen en verdienstelijke feiten, zoo veel mogelijk te releveren: militairen hebben hunne medaljes voor zooveel jarige dienst, ambachtslieden krijgen alsdan geschenken en een publiek getuigschrift van goed gedrag in de courant, ambtenaren een zilveren inktkoker en een musicus geeft een koncert, waarop hem een »lauwerkrans om de verdienstelijke slapen wordt gedrukt." Hoe gelukkig dat het publiek een stalen geheugen voor al die feesten heeft, — of zouden de belanghebbenden zelven 't eerste signaal geven? — Onzen overledene groote mannen rigtten wij monumenten op; dat is niet minder een kenmerk van onzen tijd, en de heer de Kempenaer, een lid van den haagschen gemeente-raad, noemt zulks een *manie*, een *monumentenmanie*. Mijns inziens is 't *zoeken naar eene plaats* voor een monument, ten onzent eer een *manie*, dan wel het oprigten daarvan. Doch voor het gedenkteeken van den hertog van Saksen-Weimar, dat tot bovengenoemde diskussie aanleiding gaf, is eindelijk een plaatsje gevonden: in 't Voorhout op de paardemarkt.

Van opera of hollandsch tooneel was sedert mijn laatste kronijk om dezelfde reden weinig sprake. Roland à Roncevaux bleef rusten, en bij 't heropenen van onzen nationalen schouwburg gaf deze, — als zachte overgang van zijn rouw over 't algemeen verlies: — »Ali-Baba of de 40 dieven." In het letterkundig genootschap »Oefening kweekt kennis" kwam een haarlemsch meester over Machiavelli spreken; hetgeen hij gaf, was ongeveer een extrakt van Macaulay's beschouwing over dien italiaanschen pessimist, dat zeer homoöpatisch met een massa water, door den haarlemschen meester werd toegediend.

De voorzitter van de haagsche afdeeling der hollandsche maatschappij van landbouw pronkte daarentegen met een anders veêren, toen hij op jongste vergadering, naar eigen ervaring konstateerde, »dat er onder de koeijen een ras is, dat *zonder* hoorns geboren wordt." Dit is voorzeker een feit, doch onwillekeurig rijst de vraag bij ons op, of er dan koeijen *met* hoorns ter wereld komen. Ik geloof koeijen evenmin als menschen, doch de suffende graseetsters krijgen die door de natuur, en menschen door omstandigheden.

Die omstandigheden in 's menschen leven, ze beteekenen zoo ontzaggelijk veel, en de 13 droogisten, — een allernoodlottigst getal — die zulk een treffende ontboezeming aan de tweede kamer gezonden hebben, ze weten er ook van te spreken. Ook hier moet de dood der geliefde koninginne er met geweld bij gesleept worden, en vertrouwde dat noodlottig dertiental »dat het luiden dier doodklok niet de voorgalm zij van hun dood en den ondergang hunner gezinnen."

De geneeskundige wetten zijn echter nog verre van aangenomen en de geneeskundige rijksveldwacht, gelijk de heer Kappeijne de inspekteurs in spe, luimig betitelt, zal misschien nog lang wachten voor zij aan 't kalangeren mag gaan.

Op politiek terrein waag ik me echter niet, et pour cause, en gun u oneindig liever een kijkje in 't schilders genootschap Pulchri Studio, dat jl. dingsdag een kunstbeschouwing gaf van het Utrechtsch genootschap: *Kunstliefde*, en in welke portefeuille zich de heeren Mollinger en de Famars Testas als dignitarissen van dat utrechtsch kunstenaarsgild onderscheidden. De geestige, levendige aquarellen, zoo vol fantazie en met eene groote weelde van figuren, van den heer Testas, en de eenvoudige, ware natuurtafereeltjes van den landschapschilder Mollinger werden, benevens andere verdienstelijke produkten, door de haagsche schildersbent met ingenomenheid bezigtigd.

De hemel geve, dat de zetter dezer regelen geen enfant terrible zij, als die van het *Dagblad* van gisteren, die in 't verslag van 't koncert Diligentia, mejufvrouw Aglaja Orgeni eene »*zageresse*" van groote verdiensten noemde. Kon die dame hollandsch lezen, zij zou hare wenkbraauwen fronsen, en zeker niet minder sombere houding aannemen dan onze groote ballade-dichter W. J. Hofdijk, op zijn portret bij zijn nieuwen bundel »kennemer balladen;" welke beeldtenis eer aan een guerilla dan aan een vredelievenden muzenzoon doet denken.

Van een vredelievend auteur tot een oorlogzuchtig penvoerder: il n'y a qu'un pas. In 't *Dagblad* van heden komt waarlijk, bijna ongelooflijk, iemand uit de nachtschuit met den allengs vergeten »avond aan 't hof" onder den arm; de oude man, wiens bloed gewis traag loopt, rakelt de zaak die alle actualiteit verloren heeft, weder op, en tracht Huet's liefdelooze taktiek uit zijn gemis aan geloof in den bijbel als goddelijk boek te verklaren. Een anatehma over 't Jonge Holland begeleidt het epistel. Het is te bejammeren, dat de oude heer het resultaat zijner beschouwing niet eer heeft kunnen meêdeelen.

Wat de strengheid der *kritiek* van den heer Huet betreft, is 't opmerkelijk, dat de fransche *critici* niet minder durven zeggen, dan deze heer, ofschoon zij kiesch genoeg zijn den persoon nooit in hun *kritiek* te mengen.

In het maartnommer van de *Revue des deux Mondes* bespreekt de heer F. de Lagenevais onder den titel van *le petit Roman*, den toestand der litteratunr in Frankrijk, en zijne inzigten omtrent het stuitend realismus, en het hoogtmiddelmatige en oppervlakkige der belletristische uitgaven in Frankrijk, komen inderdaad bijna geheel met die van den heer Huet overeen. Doch de vernuftige wijze, waarop die zoon de la Grande nation dat ontstaan en bloeijen dier ongewene litteratuur ten slotte aan de vreemden uit noord en zuid wijt, is der vermelding waardig. Zonder die vreemdelingen zouden dergelijke boeken geen aftrek hebben, redeneert hij. Tot op zekere hoogte is de litteratuur de uitdrukking der maatschappij; derhalve in dit geval: der maatschappij van hen, die zulke werken koopen.

En zoo heeft de *criticus* de werken veroordeeld en zijn natie gespaard. Dat is een galant, vernuftig Franschman waardig, en hieraan ten minste mogt zich de haarlemsche regter spiegelen, die schrijvers, lezers, noch hoorders gespaard heeft.

En nu zwijg ik verder voor goed over die kwestie, die allengs vergeten wordt, gelijk wij residentie-bewoners de petroleum vergeten om nog moderner licht, het magnesium-metaal, te bewonderen, dat een verblindend licht geeft, doch vooreerst te scherp en kwetsend voor 't oog is, om in de praktijk, ten minste in huizen, van nut te zijn. C. M.

ADVERTENTIEN.

*** Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER* A. C. LIEFTINK geb. VEENMAN.

Utrecht 19 Maart 1865.

Eenige kennisgeving.

*** Voorspoedig bevallen van eenen *ZOON* de Hoog WelGeboren Vrouwe M. C. Baronesse VON FAVRAT JACQUIER DE BERNAY— CANTZLAAR.

Dreieichenhain bij Frankfort a/M.
13 Maart 1865.

Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een' *ZOON* vrouwe H. C. STRICK VAN LINSCHOTEN, geliefde Echtgenoote van

Utrecht, A. EBELING.
17 Maart 1865.

*** Bevallen van een *ZOON* H. VAN DER MONDE, VAN DER WEIJDEN.

*** Heden overleed mijn innig geliefde Echtgenoot de WelEerw. en Zeergel. Heer, EDELHARDUS BERNARDUS SWALUE, theol. doct. en predikant alhier, in den ouderdom van negen en vijftig jaren, na eene ziekte van slechts weinige dagen, diep betreurd door mij, zijne kinderen en verdere Betrekkingen.

Amsterdam, J. M. DUMONT.
12 Maart 1865. Wed. E. B. SWALUE.

Wegens buitenlandsche betrekkingen eerst heden geplaatst.

*** Heden overleed na langdurig lijden, in den ouderdom van ruim 56 jaren, de Hoog WelGeboren Vrouwe E. M. Baronnesse VAN LYNDEN VAN SANDENBURG, geboren VAN PERSYN.

Utrecht, 17 Maart 1865.

*** Heden ontsliep zacht en kalm, na een langdurig en geduldig lijden, onze geliefde oudste *zoon* JOHANNES HENDRIKUS, in den jeugdigen leeftijd van ruim 21 jaar.

Utrecht, V. J. A. HARMSEN.
18 Maart 1865. H. HARMSEN.
GROOTHUIJZEN.

*** Voor de vele bewijzen van deelneming, betoond, zoo bij het overlijden als de begrafenis van onzen zoon en broeder, betuigen wij hierdoor aan allen onzen hartelijken dank.

Utrecht, 18 Maart 1865.
C. DE WIJS en FAMILIE.

*** Voor de vele bewijzen van deelneming ondervonden, zoo gedurende de ziekte als bij het overlijden van onze veel geliefde Moeder en Behuwdmoeder Mejufvrouw MARIA ESKES, weduwe van den heer JSAAC PORTON, betuigen wij aan allen onzen welmeenenden dank.

Utrecht, Uit aller naam.
18 Maart 1865. J. M. PORTON.

*** Voor de belangstelling, ondervonden bij de bevalling zijner geliefde Echtgenoote, betuigt de ondergeteekende, ook namens haar, zijnen hartelijken dank.

H. W. H. VAN ANDEL.

UTRECHTSCHE SCHOUWBURG.

Hoogduitsche Opera.

Op Maandag, 20 Maart 1865,

Door het overlijden van den vader van Mejufvr. WEYRINGER *zal in plaats van de aangekondigde Opera gegeven worden*

DIE FAVORITIN,

Groote Opera in 4 bedrijven van Scribe.
Muziek van Gaetano Donizetti.

Met medewerking van Mevr. ELLINGER, de Heeren ELLINGER, DALLE ASTE, POHL, ZIMMERMAN enz.

Aanvang ten **half Acht** ure.

Tekstboekjes zijn te bekomen bij den Heer J. DOESBURG.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TER BEVORDERING VAN NIJVERHEID.

DEPARTEMENT UTRECHT.

Gewone Vergadering op Dingsdag den 21. Maart 1865 des avonds te *zeven* ure, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.

De Secretaris,
J. Ph. VERLOREN.

---

4 en 4½ pCts. HYPOTHEEK-OBLIGATIëN.

AFLOSSING.

*** Het Bestuur van de Nederlandsche Hypotheekbank berigt, dat hare Schuldbrieven, opeischbaar den 31. Maart 1865, met de tot op dien dag sedert den laatstvervallen Coupon verschuldigde rente, betaald worden ten kantore van de Ontvang- en Betaalkas te Amsterdam, op zaturdag den 1. April 1865 en volgende werkdagen.

*** Die iets verschuldigd is aan of te vorderen heeft van HENDRICA BLOM, weduwe QUIRIJN GEESDORP, gewoond hebbende en in de maand November jl. overleden te Utrecht in de Molensteeg, wordt verzocht, daarvan ten spoedigste, uiterlijk den 22 *Maart* 1865, opgave te doen, ten kantore van den Notaris van SCHERMBEEK, te Utrecht.

*** Die iets te vorderen heeft van- of verschuldigd is aan de nalatenschap van den Heer J. B. BOUMAN, in leven koopman en expediteur, gewoond hebbende en overleden te Utrecht, wordt verzocht daarvan opgave of betaling te doen voor den 10. April 1865 ten kantore van den Notaris BORRET te Utrecht.

NED. RHIJN-SPOORWEG

AANBESTEDING

van het

maken van twee Locomotief-remises met werkplaatsen en werkmeesterswoningen op het Station Arnhem.

Bestekken verkrijgbaar aan de Hoofdstations. Aanwijzing in loco Dingsdag 21 en Donderdag 23 Maart e. k. Inschrijvingsbilletten vrachtvrij in te zenden aan de Directie te Utrecht vóór of uiterlijk op 28 Maart. Opening der billetten 29 Maart 1865, des voormiddags ten 11 ure.

Utrecht, DE DIRECTIE.
15. Maart 1865.

Openbare Aanbesteding.

*** BURGEMEESTER en WETHOUDERS der stad Utrecht zullen op **Zaturdag** den **1. April** 1865, des namiddags ten één ure, ten Stadhuize, in het openbaar aanbesteden:

Het maken van eenen gemetselden Schoeijingmuur voor het Stads Waaggebouw aan de Nieuwe kade

Het bestek ligt ter inzage aan *Stads timmerhuis*, Achter Klarenburg, aanwijzing zal plaats hebben op **Maandag** den **27. Maart** des voormiddags ten 10 ure.

Utrecht, 14 Maart 1865.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RöMER.

Openbare Aanbesteding.

*** BURGEMEESTER en WETHOUDERS der stad Utrecht, zullen op **Zaturdag** den **1 April** 1865, des namiddags ten *één* ure ten Stadhuize, in het openbaar aanbesteden:

Het maken van een trottoir en overdekt kanaal op het Singel tusschen de Witte vrouwenbrug en Stedelijke Gasfabriek.

Het bestek ligt ter inzage aan *Stads timmerhuis* Achter Klarenburg; aanwijzing zal plaats hebben op **Maandag** den **27. Maart** des voormiddags ten 10 ure.

Utrecht, 16 Maart 1865.

De Secretaris der stad Utrecht.
H. G. RöMER.

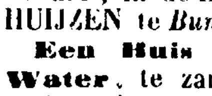

*** De Notarissen Mr. H. C. van DIGGELEN, te *Zeijst* en W. COLLARD te *Baarn*, zullen op Donderdag den 23. Maart 1865, des voormiddags ten 11 ure, in de Herberg van de Weduwe BROEKHUIJZEN te *Bunnik*, in het openbaar verkoopen:

Een Huis met **Erf**, **Grond**, **Tuin** en **Water**, te zamen groot 9 Roeden, 10 Ellen, te Bunnik aan den Zandweg, strekkende van dien weg tot aan den Krommen Rijn, kadaster Sectie A, ns. 670, 673 en 674.

Nader onderrigt ten Kantoren van de Notarissen voornoemd.

VERKOOPING VAN HUIZEN

te Amersfoort.

*** De Notarissen W. COLLARD te Baarn en Mr. H. C. VAN DIGGELEN te Zeyst, zullen op Vrijdag den 24. Maart 1865, des middags ten 12 ure, in het gebouw Amicitia te Amersfoort, publiek te koop aanbieden:

Een groot fraai weldoortimmerd goed ter nering staand WINKELHUIS, staande op het beste gedeelte der Langstraat te *Amersfoort*, Wijk C. No. 20, geschikt voor fabriekzaak en elk ander bedrijf, bevattende groote Winkel, 3 Beneden en 3 Bovenkamers, Keuken, Kelder etc.

Benevens een PAKHUIS en vier HUIZEN daar achter.

Breeder bij billetten omschreven en nadere informatiën op franco aanvrage bij genoemde Notarissen.

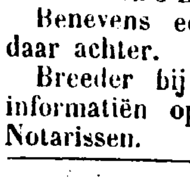

*** Op Zaturdag den 25. Maart 1865, des namiddags ten 5 ure, zal men in het lokaal van verkoopingen te Utrecht achter Sint Pieter, publiek verkoopen.

Een roijaal, goed ingerigt HEERENHUIS, Erf, Grond en Plaats, gelegen te Utrecht, aan de Noordzijde van den Oud-Munster Trans en uitzigt hebbende op de Nieuwegracht Wijk F, No. 273. Bestaande in Gang, tien zoo Benedenals Bovenkamers, waaronder beneden eene Suite, allen behangen, meerendeels gestucadoord of geplafonneerd en met Schoorsteen of Nis, Provisiekamer, Kelderkeukens, Turf- en Wijnkelders en Zolders. Te aanvaarden bij de betaling der koopenningen.

Breeder bij biljetten en nadere inlichting te bekomen ten kantore van den Notaris VAN ZIJDVELD te Utrecht.

[...]NDUHUIS AAN HET VREEBURG
TE UTRECHT.

*** Men zal op Donderdag 30 Maart 1865, des voormiddags 10 ure in genoemd lokaal, publiek verkoopen: Eene groote partij doorbloeiende STAM- en TREURROZEN van de fraaiste soorten, afkomstig van den bloemkweeker G. VAN STRATEN te Bunnik. Te [...] daags voor de verkooping.

*** De Notarissen Mr. H. C. VAN DIGGELEN te Zeist en W. COLLARD te Baarn, zullen op Donderdag den 30 [...] 1865, des namiddags ten 1 ure, in het [...] der Societeit »*Unitas*" te Zeijst, in het [...]baar verkoopen:

[...] Drie WONINGEN met SCHUUR[...] ERF en GROND, te Zeijst, aan den [...] Arnhemschen Weg, bij den Heuvel, [...]30—250k.

[...] en 5. Vier WONINGEN, met SCHUREN en GROND, te Zeijst achter de voorgaande [...]eelen, D 230h—230k.

[...]ke WONING is verhuurd voor *f* 1.— per [...]

[...]reeder bij Billetten en nader onderigt ten [...]ore van voornoemde Notarissen.

*** Men zal op Zaturdag den 1. April 1865, namiddags ten 5 ure, te Utrecht, Achter [...] Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen, [...] Openbaar Verkoopen:

[...] in volle werking zijnde **STOOMWOLKAMMERIJ** en **HOUTZAGERIJ**, bestaande in twee Kapitale, met elkander verbonden, hechte en sterke Gebouwen, het eene [...] voor de Spinnerij, met de zich daarin bevindende Machines, en het andere, voor de [...]rij, met twee Sleden, Stoommachines en [...]omketels, van 20 Paardenkracht, en hetgeen [...] verder behoort: Kantoorkamer en nog [...] Vertrek, Behangen, Gestukadoord en met [...]plaats, Magazijnen, Zolders, Schoorsteen, [...]pakhuis, Schuur, Wagenloots, en verdere [...]ouwen, en vier Knechtswoningen, alles in [...] besten staat en in 1860 nieuw gesticht, [...] Erf en Kolk, benevens een stuk best Warmoeziersland, te zamen groot 85 Roeden, 90 [...], staande en liggende te Utrecht, buiten [...]rijne, ten Noorden van de Leidsche Vaart, [...] het Station der Spoorwegen, Wijk L N°. [...] tot 99i.

[...]reeder bij Billetten en nader onderrigt, ten [...]tore van den Notaris VAN SCHERMBEEK.

*** De Notarissen Mr. H. C. VAN DIGGELEN te Zeijst, en W. COLLARD te Baarn, [...]en op Donderdag den 6. April 1865, des [...]gens ten 10 ure, vóór de Huizinge, gemerkt B. 22, staande te Zeijst, aan de [...]straat, in het openbaar, *om Contant geld*, verkoopen: eenen Zindelijken

INBOEDEL,

[...]aande in Mahoniehouten en andere MEUBELEN, als Kabinet, groote Linnenkast, Secretaire, [...], Boekenkastje, Tafels, Stoelen, Spiegels, [...] KLOK *met* SPEELWERK, Pendules, [...] verguilde Candelabres en Ornamenten, [...]kanten, Bedden met toebehooren, Kleeden [...] Karpetten, Mangel, Pers, Porcelein, Glas- [...] Koper- Blik- en IJzerwerk, voorts fijn [...]FEL- en BEDLINNEN, eenig ZILVERWERK [...] hetgeen verder te koop zal worden aangeboden. [...]aags te voren te bezigtigen van 10 tot 4 [...]

[...]E HUUR 1°. Mei eene BOVENWONING met 3 Kamers, te [...]ragen bij den Heer TAKKEN, in de Bri[...]straat.

Te huur tegen 1°. Mei

[...]en net BOVENHUIS met vrijen opgang in [...] midden der Stad, 5 Kamers, Keuken met [...]p, Zolder en Kelder met verdere gemakken. [...] bevragen bij Mej. de wed. WIESMAN aan [...] Domsplein.

[...]e **huur** voor *f* 175, tegen 1 Mei, door vertrek naar elders: EEN HUIS [...] TUIN, in de nabijheid van het Station. Te [...]ragen bij I. H. T. BUDDE, Lange Nieuw[...] te Utrecht.

[...]en vraagt te huur *te Hilversum*, of op een dorp [...] goede scholen zijn, in den omtrek van [...]erdam, 's Gravenhage of Utrecht, een gedeelte van een huis, bevattende drie Kamers of [...] Kamers met Alcove, Keukentje en gebruik [...] den zolder; den huurprijs van *f* 100 niet te [...]gaande. Adres brieven franco onder letter [...] aan het Bureau van het Utrechtsch Dagblad.

*** Eene fatsoenlijke JUFVROUW, sints 2½ [...] in een betrekking, zag zich gaarne met [...] Mei als **JUFVROUW VAN GEZELSCHAP**, of als **HUISHOUDSTER** ge[...]st; kunnende de beste getuigenissen pro[...]en. Zij zou ook niet ongenegen zijn, [...] op reis te gaan. Reflecterenden gelieven [...] te adresseren met franco brieven, onder [...]etters C. R. bij den boekhandelaar TJABRING, [...] teeg te Utrecht.

A. & B. BOHLEN, voorheen E. L. PLAGGE,
hebben de eer de ontvangst te berigten van eene **rijke Collectie**

CHALES LONGS CACHEMIR FRANÇAIS, LYONSCHE ZIJDEN EN FANTAISIE STOFFEN.

ROTTERDAMSCHE HYPOTHEEKBANK VOOR NEDERLAND,
gevestigd te ROTTERDAM.

Kantoor Boompjes, Wijk 1, n°. 32.

Maatschappelijk Kapitaal *f* 5,000.000.
Waarvan de eerste Serie groot *f* 1,000.000 is uitgegeven.

Directie:
Mr. B. MEES, Advokaat. B. VAN ROSSUM. E. C. W. HOIJER.

Commissarissen:
H. T. LOHNIS, Lid der Provinciale Staten van Zuid-Holland en van den Gemeenteraad te Rotterdam.
Mr. J. C. REEPMAKER, Secretaris der Kamer van Koophandel en Fabrieken en Advocaat te Rotterdam.
G. J. HUIJGEN, Lid van den Gemeenteraad te Rotterdam.
W. A. VIRULIJ VERBRUGGE, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te Rotterdam.
J. E. VAN DER AA CRIELLAERT, te Rotterdam.
Mr. A. C. VAN ROSSUM, te Rotterdam.
J. J. DOIJER, Lid der Firma *Doijer en Kalff*, te Zwolle.
Mr. J. U. DE KEMPENAER, Rijks-Advocaat te Arnhem.
P. N. ROCHE, Lid der Firma *Overklift en Co.*, te 's Hage.
E. H. KOL, Lid der Firma *Vlaer en Kol*, te Utrecht.
C. VRIESENDORP, Lid der Firma *Dekker en Vriesendorp*, te Dordrecht.
Jhr. Mr. J. W. M. SCHORER, Advocaat te Middelburg.

Raad van Bestuur en Toezigt:
H. T. LOHNIS. Mr. J. C. REEPMAKER. G. J. HUIJGEN.

Kassiers.
R. MEES EN ZONEN.

Hoofdagentschap te Amsterdam.
CHEMET EN WEETJEN. KERKHOVEN EN Cie. RAHUSEN EN WALLER. WURFBAIN EN ZOON.

De Bank leent gelden onder eerst Hypothecair verband op onroerende goederen in Nederland.
Zij geeft voor een bedrag, gelijkstaande aan dat der ten haren voordeele gesloten Hypotheken, Pandbrieven uit, aflosbaar à pari bij jaarlijksche uitloting, van *f* 1000, *f* 100 en *f* 50, rentende 4½ pCt.
Alle vereischte inlichtingen zijn op *franco* aanvrage te bekomen, ten Kantore der Bank en bij hare Agenten, te Utrecht de HH. VLAER EN KOL.

CONCURRENTIE.

30 % pCt. beneden Fabrieksprijzen,

E. LIMBURG,

Neude Wijk G No. 117, derde huis van de Schoutesteeg.

NOG 14 DAGEN TOT ZEKERE EN FINALE SLUITING.

Magazijn Dagelijks geopend van 's Morgens 10 tot 's Avonds 7 uur.

Nog 500 el ZWARTE ZIJDE á f 1,25 5/4 breed.

Voor de vele blijken van vertrouwen van Utrechtsch geachte Inwoners ondervonden, zegt hij openlijk dank, en hij hoopt, dat de Dames, welke van deze gelegenheid nog niet geprofiteerd hebben, zich spoeden zullen om zich te voorzien van goedkoope en soliede ZIJDE, terwijl hij zich vleijen mag, alle concurrentie het hoofd te kunnen bieden.

STOFFEN, TAFELKLEEDEN en een partij LONG CHÂLES worden steeds *à tout prix* opgeruimd.

OP VERLANGEN WORDEN DE GOEDEREN AAN HUIS GEZONDEN.
Men gelieve op Wijk en Nummer te Letten.

SPIEGEL- EN LIJSTENFABRIEK.

Gebrs. KOCH.

Amsterdam — Utrecht

Zeedijk K. 390. Nieuwendijk H. 23. — **Vreeburg C. 156.**

Aangemoedigd door den toenemenden bloei en de daaruit voortspruitende welvaart dezer Stad, hebben wij ook alhier een magazijn van **SPIEGELS** en al hetgeen daarop betrekking heeft, gevestigd. Wij recommanderen onze ruime sortering van **SPIEGELS** in de meest varierende genres; alsmede rijk verguilde en smaakvol geornamenteerde **Consoles, Etagères** enz. en noodigen het geëerd publiek uit, ons magazijn, betwelk wij heden geopend hebben met een bezoek te vereeren, belovende door soliditeit van bewerking, billijkheid van prijs en accuratesse van bediening het vertrouwen te verwerven en waardig te blijven.

Utrecht
16 Maart 1865. **Gebrs. KOCH.**

NB. Verplaatsing van de fabriek met 1° Mei van de *Zeedijk* naar de *Warmoesstraat* J. 576 e Amsterdam.

*** Bij KEMINK & ZOON, komt heden van de pers:

Mr. O. VAN REES, Geschiedenis der
STAATHUISHOUDKUNDE IN NEDERLAND,
tot het einde der 18e eeuw. — 1e Deel, *f* 4,90.

EENE ZIEL NA DEN DOOD.
J. L. HEIBERGS gedicht van dien naam besproken door
Dr. J. J. VAN OOSTERZEE. — à *f* 0,80.

*** Soliede **GOUDEN** en **ZILVEREN HOROLOGIEN**, met 2 jaar guarantie zijn tegen verminderde prijzen voorhanden bij J. J. F. SAMBLER, Horologiemaker korte St. Janstraat.

100 Stuks à één Gulden
TER BOEK- EN STEENDRUKKERIJ
van J. MOSSEL

Worden gedrukt **VISITE KAARTJES**, op porcelein karton, netjes gelithographieerd, à **EEN GULDEN DE 100 STUKS**, als ook **ETIQUETTES** voor Wijnen en Likeuren. Solide bewerkt tot zeer civiele prijzen; voorts alle andere drukwerken.

Adres Springweg over de Bewaarschool, B. 845 te Utrecht.

Men verlangt met primo Mei eene bekwame **MEID** als **Meid alléén**, benevens eene **KINDERMEID**, goed met kinderen kunnende omgaan, benevens met de wasch en naaiwerk, beiden van de R. C. Godsdienst. Adres franco no. 505 bij den Papierhandelaar Th. J. DOBBE, Voorstraat.

Men vraagt in eenen lakenwinkel, voor het loopende werk, **Een JONGEN.**
Informatiën bij den Boekh. TJABRING, Bakkersteeg.

*** Ter *Stoomdrukkerij* van Geb. VAN ES te *Amsterdam*, kunnen tegen **hoog loon** geplaatst worden

BEKWAME LETTERZETTERS.

*** Bij den Boekh. C. F. VAN STEIJN te Utrecht, is heden verkrijgbaar gesteld de VIERDE verbeterde uitgave van:

GEBEDENBOEK
TEN DIENSTE DER
KATHOLIJKE JEUGD,
door **J. J. PUTMAN,**
Kanunnik en Pastoor te Utrecht,
met een VOORBERIGT en GEDICHTJES van
P. VAN DER PLOEG,
Hoogleeraar in het Seminarie Warmond.

In 12°, 360 pag., gebonden in nette linnen bandjes à *f* 0,30.
Id. id. in leêr, verguld op sneê à *f* 0,60.
Id. id. in fraai marokko banden enz. *f* 2,00.

CONTAGIEUSE ZIEKTEN.
BEDERF
van het Bloed, Huiduitslag.

Spoedige genezing en in het geheim van primitieve of constitutionnele ziekten der beide seksen, door de **Biscuits dépuratifs** van Dr. OLLIVIER te *Parijs*.

In dit aangenaam en gemakkelijk geneesmiddel zijn de actieve beginselen chemisch verbonden met de voedende bestanddeelen, wat hunne vertering gemakkelijk maakt en oorzaak is dat zij doordringen tot in alle organische vezeien, waar zij den wortel van het kwaad wegnemen, waaruit radicale genezing voortvloeit. Dit belangrijk resultaat dat uitsluitend de zoogenaamd alimentaire methode van Dr. OLLIVIER kenmerkt, zou door geen ander geneesmiddel onder de gewone pharmaceutische vormen verkregen kunnen worden.

Nadat vier jaren lang openbare proefnemingen genomen en met den besten uitslag bekroond waren, zijn de **Biscuits Ollivier** goedgekeurd door de *Académie Impériale de médicine*, geautoriseerd door de Regering, en is bovendien eene belooning van 24,000 francs toegekend aan Dr. OLLIVIER. — De Biscuits worden met goed gevolg aangewend tegen alle ziekten welke voortspruiten uit bederf van het bloed of uit scherpte der vochten. Vooral genezen zij zeer spoedig de geheime ziekten, den huiduitslag, de scrofuleuze ziekten, van welken erustigen aard, van welken vorm of hoe verouderd ook, herhaalde accidenten aan mond, neus, oogen en ooren, rheumatieke pijnen, jeukingen, rode vlekken in het aangezigt enz. — Te *Parijs*, Rue Nicolas Flamel n°. 3. (op de 1e etage) Consulten gratis met gefrankeerde Brieven.

Hoofddepôt voor Nederland
bij H. H. ULOTH, Apotheker, Zeedijk te *Amsterdam*.

Depôts bij de Apothekers VAN SANTEN KOLFF te *Rotterdam* en M. CLOOS (Vriesche Apotheek) aldaar; VAN RENESSE en J. L. F. C. SNABILIE, Apoth: Spui, te *'s Gravenhage*, VAN DE KAMER, *Middelburg*; J. STRAATMAN, te *'s Bosch*; GROOTENDORST te *Utrecht*; A. J. FAASSEN, te *Tiel*, en D. TIMMERMAN, te *Roermond*. Er wordt te *Groningen* een **Depôthouder** gevraagd. Brieven *franco* aan het Hoofd-Depôt.

VERZEKERINGS-MAATSCHAPPIJ
VOOR DE
NATIONALE MILITIE.
ONDER DE ZINSPREUK
DE EENDRAGT.

⁂ Deze Maatschappij is opgerigt te 's Gravenhage den 21. Januarij 1862 en heeft ten doel, om voor eene zoo laag mogelijk gestelde som **Plaatsvervangers en Nummerverwisselaars** bij de Nationale Militie te stellen, met **vrijwaring** van de persoonlijke dienstpligtigheid van den opvolgenden **Broeder** of **Broeders**, overeenkomstig Art. 49 der wet.

De medewerking, welke de Directie van bovengenoemde Maatschappij allerwege mogt ondervinden, heeft het mogelijk gemaakt **dit jaar** de deelnemingsom voor deze Provincie met **HONDERD GULDEN te verminderen.**

Men kan deelnemen over het geheele Rijk; in de Hoofdsteden zijn Kantoren, en in de Lotings-Kantons Agentschappen gevestigd.

De Hoofd-Administratie is gevestigd te 's Gravenhage, ten kantore van den Heer **A. WÜLF**, Spui, No. 265.

En verder zijn Reglementen, informatiën en inlichtingen te bekomen te Arnhem bij den Hoofdagent W. ZITTERSTEIJN, Hommelstraat No. 542, alsmede bij de onderstaande Heeren, binnen de Provincie:

UTRECHT:

Utrecht, Kromme Nieuwe Gracht, hoek Ambachtstraat, M. C. VAN RIJN, Practizijn.
Maarssen, C. J. FLOOR, Logementhouder.
IJsselstein, C. FELIX, Deurwaarder.
Wijk bij Duurstede, L. v. SCHAIK, Agent van het Utrechtsche begrafenisfonds.
Rhenen, P. VAN VOORTHUIJZEN, Gemeentebode.
Amersfoort, J. VAN BATTENBURG, Mr. Timmerman.
Abcoude, F. TOBBE, Mr. Behanger.

WALDWOLWAREN-FABRIEK
van H. Schmidt en Co.
te REMDA in het Thuringerwald.

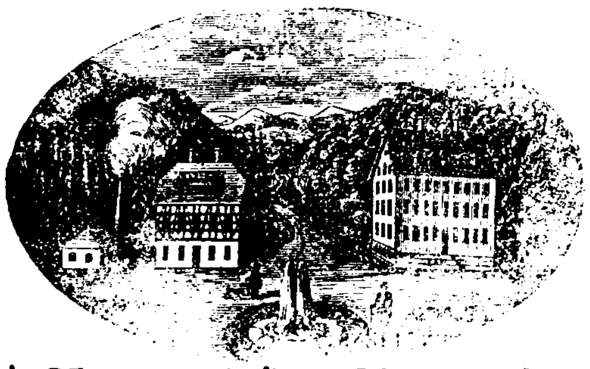

Hoofddepot voor Nederland **M. J. C. HAM** Utrecht.

⁂ Een onfeilbaar middel tegen alle **Jicht** en **Rhumatische aandoeningen** zijn de zoo zeer alom beroemde **SCHMIDTSCHE ANTI RHUMATISCHE WALDWOL-WATTEN à 25 en 50** ct. 't **pakje. Dennennaalden-olie à 85 en 70 ct 't fleschje** en verdere **Waldwol-gezondheidskleedingstukken en praeparaten** volgens prijscourant. De **Schmidtsche Waldwol-artikelen** hebben de bijzondere aandacht der H. H. Geneeskundigen getrokken en worden door H.Ed. in voornoemde gevallen zeer aanbevolen, kunnende tevens eene menigte getuigschriften van gunstige uitkomsten bewijzen. Men geliefde attent te zijn gen. **WATTEN** van eene *bruine* kleur zijn en gelijk de overige art. bereid uit de versche naalden der pijn en denneboomen, verkrijgbaar te

Utrecht, M. J. C. Ham, Choorstr.
„ Walsmith, Viesteeg.
„ Gez. Alter, Lijnm.
„ v. Beek, h. Bakkersteeg.
Utrecht, Antink, Ganzenm.
„ v Meeteren, Neude
Amersfoort, J. O. Bosman.
Baarn, Peterse Nobbe.
Breukelen, J. Vlaanderen.
Harmelen, W. G. Kurvers.
Hilversum, B. Meddens.
Schoonhoven, Wolff en Zn.
Tiel, Mej. Wermeskerken.
Rhenen, G. J. v. d. Waal.
Vianen, Hoogendoorn.
Vinkeveen, J. B. Kemme.
Woerden, Gebr. Pfenning.
Weesp, J. D. Swaten.
IJsselstein, J. B. Molle.
Zeist, Jackij en Co.

en verder **depots** op de gebruiksaanwijzingen. Aanvraag om **depot** bij M. J. C. HAM, Utrecht.

Mecanique Piano's,
van af 1200 Francs.
DEBAIN,
Ridder van 't egioen van eer,
Uitvinder, place *de la Fayette*, 24 en 26.

Met deze PIANO'S kan elk liefhebber op 't eerste gezigt elke soort van muziekstukken op de volmaaktste wijze uitvoeren.
PIANO'S van af 750 Francs.
HARMONICUM'S van af 150 Francs.

URBANUSPILLEN,
Volgens het oude en echte recept bereid

⁂ Zijn *zacht laxerend*, *bloedzuiverend en slijmafdrijvend*, bijzonder dienstig tegen *ongesteldheden der maag*, bevorderen de *spijsvertering*, nemen de *duizeligheid* weg, en zijn zeer heilzaam tegen de *gal* en *scherpte in het bloed*

Te verkrijgen à **30 CENT** het verzegelde doosje met gebruiksaanwijzing bij de H. H.:

Amersfoort, W. Breijl apoth
Apeldoorn, W. van Groeneveldt.
Arnhem, Otterbein en Zn.
Breukelen, Kok en Proot.
Deventer, J F. Vroom.
Doesburg, A. Schaars.
Dordrecht, A. van Roosendael.
's Hage, C. V. van Valkenburg.
Leijden, N. K. Semer.
Maartensdijk, D. Zijderveld.
Nijmegen, M. Jacob.
Tiel, N. L. Post en Zoon.
Utrecht, P. L. Holdrinet, apoth oudegracht bij de Volderbrug.
„ L. J. Grootendorst apoth. buiten de Weerd.
Weesp, J. D. Swaters.
Zaandam, K. Nieuwenhuis.
Zutphen, B. Nijman.

3e en 4e DUIZEND.
IN ALLE BOEKWINKELS VOORHANDEN.
DE MUIS
of de gestoorde nachtrust; eene geschiedenis in twaalf tafereeltjes voor jong en oud, berijmd door BRAGA Jr.
Prijs 90 Cents.

ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY. *Populariteit zonder weerga.* De wonderbare genezingen te weeggebragt door die geneesmiddelen zonder wedergade en in alle deelen der wereld hebben haar den grooten opgang verworven, welke zij thans genieten. De Pillen en de Zalf van Holloway zijn zamengesteld uit ingredienten, die zuiveren en te zelfder tijd versterken. Niemand kan ontkennen, dat de gezondheid niet afhangt van zuiver bloed en van de natuurlijke werking van de organen van het gestel. Aan deze twee vereischten wordt zonder iets te vragen en zonder eenig gevaar voldaan door de geneesmiddelen van Holloway, die even zoo zacht werkend als krachtig zijn. Deze geneesmiddelen, die zoo geschikt voor de verligting der meest algemeene ziekten zijn niet minder opmerkenswaardig voor hunne heilzame werking op de allerhevigste en allergevaarlijkste ziekten, die het menschelijk geslacht kunnen kwellen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes pillen *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,60, *f* 6,70, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,70, *f* 7,05, *f* 13,85, *f* 20,35.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren L. J. Grootendorst, te Utrecht; bij G. C. T. van de Roemer, te Amersfoort en bij J. Straatman, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede in Holloway's etablissement te Londen. 244, Strand, en te NewYork 80, Maiden-Lane.

Geveild den 18 Maart 1865.

5 Bunders, 7 roeden, 80 ellen wei- en hooiland, gelegen op Galecop, gemeente Oudenrijn. B. van den Berkhof qq. *f* 4800. Een heerenhuis, met stal en koetshuis binnen Utrecht, nz. van het Vreeburg C, no. 739. A. Nahuijsen. *f* 14350. Een huis, wz. van de Willemstraat, op den hoek der Koestraat, C, no. 771. J. van Veen. *f* 2850. Een huis wz. van den Springweg, B, no. 778 Mr. N. F. van Nooten qq. *f* 3330. Een huis oz. van de Oudegracht, tusschen de Smee- en Geertebruggen, A, no. 51. Mr. N. F. van Nooten qq. *f* 5000. Een huis wz. van de korte St. Jansstraat, over de St. Jansdam, G, no. 308. W. Korvesee. *f* 4300. Een huis zz. van de Zonstraat, G, no. 401. D. de Rooij. *f* 4050.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Kon. Ned. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. *Zonnenburg*

Mrt.	Uren.	W[illegible] rigt.	[illegible] kr.	[illegible]	[illegible] F	[illegible]	[illegible] gb.	Gev. reg.	[illegible]
			N. gr.						
18	2	ono.	7.5	763.27	34.7	— 10.6	0.79	0.	[illegible]
	[illegible]	ono.	12.0	64 11	32 0	— 5.9	0.78	0.	2)
19	[illegible]	o.	26.0	63 37	28 0	— 10.[illegible]	0.81	0.	3)

1) zw. bewolkt. 2) betrokken. 3) bewolkt.

18 maart. 's morg. Barometerafwijk. in afdalende orde. Portsm. + 3.6, Utr 0.[illegible], Havre + 0.4, Par - 1.1, Hartl. - 2.3, Plym. - 4.3 en Br. - 6.5.

Grootste verschil Portsm. 10.1 mm boven Brest.
„ „ in Nederland Groningen 3.6 mm. boven Maastricht.

MAAGPIJN.

⁂ De Ondergeteekende is in het bezit, van een uitstekend en *zeker* Geneesmiddel tegen **MAAGPIJN** en zoogenaamd **HARTWATER**. Brieven *franco*, Hoofddepôt G. VAN MEETEREN, Apotheker, Neude Utrecht

M.		
	GEHUWD.	
17	P. J. In de Betou en J. A. P. S. v. Ingen.	Arnhem.
16	D. J. Monshouwer en J. C. v. Breemen.	Haarlem.
16	A. Poortenaar en G. Muller.	Amsterdam.
15	Mr. W. J. v. Vollenhoven en M. E. Rijshouwer.	Rotterdam.
16	Th. J. Waller en C. J. de Haan Hugenholtz.	Haarlem.
	BEVALLEN.	
14	L. H. Blok geb. Smits, d.	Lekkerkerk.
14	J. E. Ebbink geb. Koch, z.	Vollenhove.
15	C. C. Egidius geb. Gildemeester.	Amsterdam.
13	G. Fortuin geb. Harkema, d.	Warnsveld.
14	A. H. M. la Fors geb. Schreuder, d.	's Hage.
15	P. J. Portuin geb. Reddingius, z.	Franeker.
16	E. Landré geb. Heylidy, d.	Amsterdam.
14	J. E. Merkens geb. Hoolboom, d.	Kedichem.
15	J. Vos v. Marken geb. Rolff, d.	Amsterdam.
15	M. Ruys geb. Cankrien, z.	Rotterdam.
13	J. M. L. Krul v. Stompwijk geb. Walland, d.	Nijmegen.
13	M. Vis geb. Haremaker, d.	Zaandijk.
14	M. Willink geb. ten Cate, d.	Winterswijk.
15 9	N. P. J. Westerborg geb. van Tusschenbroek, z.	Arnhem.
	OVERLEDEN.	
13	A. v. d. Broek geb. v. de Rovaart, 75 j.	Middelharn.
13	M. Broedelet geb. Bakker, 50 j.	Monnickend
14	J. R. W. J. Bueckevoort.	Doesborgh.
12	E. v. Deth geb. Slingerland, 82 j.	Gouda.
11	T. Duijvis Az., 40 j.	Zaandam.
14	H. M. v. Eden, 12 j.	Krommenie
13	Mr. T. T. Gleichman, 59 j.	Rotterdam.
14	J. W. Heil, 58 j.	Zaandam.
16	H. A. Bierens de Haan, 9½ j.	Leijden.
11	A. Kolff, 48 j.	Middelharn.
12	Z. H. Lit.	Gouda.
14	E. B. Landmeter, 50 j.	Delft.
13	A. Lijsen, 64 j.	Zutphen.
13	H. Mos, 49 j.	Amsterdam.
11	M. L. Pender wed. G. v. Laar, 87 j.	Zwammerd.
13	F. v. de Plassche, 49 j.	Sluis.
14	T. Pauw Pecreboom geb. Plas, 36 j.	Beets.
10	M. M. de Roo, 3 j. 11 m.	Steenwijk.
13	W. H. J. Radijs geb. v. d. Zandt, 74 j.	Kampen.
15	P. v. Roggen, 62 j.	Overschie.
15	M. Reuvekamp geb. Bool, 61 j. 5 m.	Delft.
13	A. Sterkman geb. Korndöffer.	's Hage.
14	D. C. B. Schallig, 14 j.	Z.-Bommel.
16	M. S. Schreuder, 18 m.	Haarlem.
15	W. Stolp, 60 j.	Beets.
11	J. C. v. Velzen wed. P. F. C. Peeters.	Alkmaar.
13	P. Visser, 9 m.	„
13	M. M. Vermeer, 20 j.	Harderwijk.
15	F. L. A. Roelofs Valk, 2 j.	N. Amstel.

Levensstatistiek van de gemeente Utrecht,
Week eindigende zaturdag den 18. maart 1865.

Geboren: j. 19, m. 28, totaal 47. Waaronder levenloos aangegeven: j. 0, m. 1, totaal 1.
Tweelingen: j. 2, m. 2, totaal 4.
Gemiddelde geboorten van de laatste 10 jaren, verbeterd naar de toegenomene bevolking, 40.
Huwelijken, 4.
Overleden: m. gesl. 16, v. gesl. 22, totaal 38.
Gemiddelde sterfte van de laatste 10 jaren, verbeterd naar de toegenomene bevolking, 37.

Ondertrouwd van den 12—19 Maart: D. Nebbeling en C. van Maanen, C. van Hiel en C. Goris, S. van Straten en M. van Oost.

Gehuwd van 12—19 Maart: Johannes Gerardus Schuchman en Jacoba Elselina Mulder; Leonardus Johannes Bakkenes en Trijntje van Straten; Peter Jan de Weijer en Petronella Aartsen; Jhr. Daniel Frantz v. Alphen en Peternella Maria Harsveld.

Bevallen: 10 maart. M. de Jong, huisvr. E. W Pull, z. — 11 — M. de Kruijf, hvr. W. Bel, d. J. C. Tijsterman, hvr. D. Boersema, d. — 12. — A. de Groot, huisvr. A. Z. de Zeeuw, d. J. de Rijk, hvr. J. C. Kinnegim, d. A. M. Terhorst, huisvr. A. Bleijenberg, z. M. de Kruijf, hvr. C. de Jong, z. A. Broere, hvr. J. V. Pozzi, z. 13. B. Klarenbeek, hvr. H. W. Hildebrand, d. A. W. Nahuijsen, hvr. A. Glym de Vos, d. E. Spickman, hvr. J. C. Collinet, z. J. de Bruijn, hvr. G. Hoogland, d. — 13. — C. van Piggelen, hvr. J. Ros, d. M. D. H. Rusconi, hvr. G. Rosenberg, d. — 14. — J. H. van den Berg, hvr. J Ockeloen, d. A. Spee, hvr. A. L. Sparenburg, d. P. J. van Arkel, hvr. N. van Luijn, d. H. van Beek, hvr. A. van den Ham, z. C. W. van Mild, hvr. B. H. de Ruijter, z. - 15. — M. van Gemert, hvr. H. van Leer, z. M. Tivole, hvr. W. Niessen, d. 16. — E. J. Dinant, hvr. B. J. W. van den Abeelen, d. A. van Schaik, hvr. G. Rijntjes, z.

Overleden van 11—17 Maart: Dirk de Bruijn, wed. 76 j. Elisabeth Vernooij, 31 j. ongeh. Maria Eleonora Jakoba Johanna v. Luijn, 6 m. ongeh. Dirk Bettink, 44 j. geh. - 12 - Johanna Maria Smit huisvr. v. L. H. W. Verhoef, 40 j. Gerrit Zuijdendorp, 67 j. geh. Cornelia Tersteeg 64 j. ongeh. -13 - Johanna v. d. Burg, wed. H. v. Bagchen 79 j. wed., Anthonius Johánnes v. Kuik 1 j. ongeh. Elisabeth Johanna Barbara de Bruijn 3 m. ongeh. Johanna Maria Schoonhoven 8 m. ongeh. -14- JohanneCharles Eduard Klop 18j. ongeh. Christina Mientjes 27 j ongeh. Maria Dous 74 j. ongeh. Louise Wilhelmina Scherpenseel 4 w. ongeh. Gijsberta Johanna Bousquet wed. v. W. P. J. Maas Geesterames 51 j., Gertruda v. d. Wolk, wed. H. de 79 j., Elisabeth Charlotta Petronella Roijaards 2. j. ongeh - 15 - Nela Bik huisvr. v. Willem Storm 45 j. Thomas v. d. Werf 43 j. geh. Sophia Constantia. Alewijn 22 j. ongeh. - 16 - Johanna de Groot 74 j. ongeh Johanna v d. Wiel geh. met B. Vonk 70 j. Cornelis Hendrik Johannes v. Uitert 2 m. ongeh. Willem v. Steenwijk 1 j. ongeh.

DE VOORLEZING VAN
Dr. NICOLAAS BEETS,
over kinderboeken,
neemt een aanvang in **No. 10** van de
Hollandsche Illustratie,
dat 17 Maart is verschenen.

⁂ Bij D. B. CENTEN, te Amsterdam, ziet het licht:
DE ARBEID.
HANDBOEK VOOR VOLKSHUISHOUDKUNDE,
ten dienste van het Middelbaar Onderwijs, bewerkt door
Mr. W. R. BOER.
280 Bladz. Prijs *f* 1.90.

Marktberigten.

UTRECHT, 18 Maart.

Tarwe van *f* 7.30 tot *f* 9 00. Rogge van *f* 5.75 tot *f* 6.00. Boekw. van *f* 6.25 tot *f* 7.25. Haver van *f* 3.40 tot *f* 4.00. Garst van *f* 4.00 tot *f* 4.50. Duivenb. van *f* 6.75 tot *f* 7.25. Aardappelen van *f* 2.00 tot *f* 2.15. Boter 't ned. pd. van *f* 1.20 tot *f* 1.40. Eijeren de 100 stuks van *f* 2.70 tot *f* 3.00.

Ter markt waren aangebragt: 1411 mudd. tarwe, 212 mudd. rogge, 314 mudd. boekweit, 545 mudd. haver, 24 mudd. garst, 408 mudd. duivenboonen, 84 mudd. aardappelen, 1632 pd. boter.

AMERSFOORT, 17 maart.

Tarwe van *f* 7.25 tot *f* 7.75. Rogge van *f* 5.50 tot *f* 5.75. Boekw. van *f* 5.75 tot *f* 6.75. Appelen van *f* 1.75 tot *f* 2.25. Aardappelen van *f* 1.40 tot *f* 1.60 het mud. Hoenderejeren van *f* 2.20 tot *f* 2.50 de 100 stuks. Boter van *f* 1.28 tot *f* 1.35 het ned. pond.

STRAAT-VERLICHTING in maart 1865.

D.	Aansteken.	Blusschen.	D.	Aansteken.	Blusschen.
19	7 uur.	3 uur.	23	7½ uur.	4½ uur.
20	7½ „	3½ „	24	7½ „	4½ „
21	7½ „	4½ „	25	7½ „	4½ „
22	7½ „	4½ „			

Prijzen der Effekten.
AMSTERDAM, 18 maart 1865.

Nederland.				
Werk. Schuld. . . . 2½	„	61 15/16		
„ „ 3	„	72 5/8	72 11/16	72 11/16
„ „ 4	„	95 7/8		
Amortis.-Syndikaat. 3½	„	90¼		
Aandeel Handelm. resk. . .		144 1/8	144¾	144¾
Leening 4½	„	106¾		
Ned. Rijn.Sp.w.Maats.(Sh.)	*f*	309½		
Obl. Centr. Maats	*f*	113¼		
Aand. Maats. Expl. St.-Sw.		92¾		
Spanje.				
Obligatien 2¼	„	40 5/8	40 11/16	40 5/8
„ Binnenl. 3	„	42 9/16	42 7/8	42 5/8
Bewijzen Koepon		17½		
Portugal.				
Obligatiën 3	„	46 1/16	46 1/8	46 1/8
„ 1863 . . 3	„	46 1/16	46 1/8	46 1/8
Rusland.				
Oblig. Hope & Co. . 5	„	94¾		
Oblig. Hope 1828/29 5	„	100 1/8		
Obl. 5de Serie. . . . 5	„	69 3/8		
Obl. 6e Serie 1855. 5	„	80 7/8		
Obl. L. Amst. 1864 5	„	87 7/8		
Obl. te Londen 1864 5	„	87	87 1/8	87 1/8
Obl. bij Hope 1869 4½	„	83¼	83½	83½
Inschr. 5e te Lond. 3	„	52¼		
Aand. Gr. M. Spw. 5	„	185¾	186	
Aand. Hypoth. . . . 4	„	159		
Aand. 5 pct. Rs. 100	*f*	166¾	168	
Polen.				
Aand. 1835. fl. 500		155		
Oostenrijk.				
Oblig. bij Goll . . . 5	„	57		
Oblig. bij Goll . . . 4	„	47		
Oblig. Metaliek. . . 5	„	59¼	59 7/16	59 1/16
„ „ 2½	„	30 1/8		
„ Rente Amst. 5	„	80¼	80 3/8	
„ Nationale 1854 5	„	65 5/16	65 3/8	
Oblig. Net. in Z. 1864 5	„	68¾		
Aand. Nat. Bank.	*f*	836		
dito Ad. 4 pct. fl. 250, 1854	„	243		
„ „ 5 „ „ 500, 1860	„	497½		
„ „ „ 100, 1864	„	93	93¼	
Amerika.				
Vereen. Staten 1882 6	„	54 3/16	54 5/8	55 5/16
Illin. Spoorw. Aand.		—		
N.-Amer. Amst. Cert. . . .		58½		
„ Obl. C. B.		54¼		
Brazilië.				
Mexiko Obligatiën . .	„	25 1/[illegible]	25 3/16	25 3/16
Mexiko Oblig. 1864 3	„	24 5/[illegible]	24 3/8	
Grenada Obligatiën 2	„	27¾		
Grenada gest. work.		11½		
Venezuela Obligat. . 2	„	17¾	17 7/8	
Leening 1862 6	„	40¼		
Ecuador Obl. 1855 [illegible]	[illegible]	11 5/8		

Obio Spr. 41¾; Ital. Spr. 92½; binnenl. Turken 49 13/16, 49 7/8, 49 1/8; dito Cert. 139.

Koers van Geld: Bel. 4½. Prol. 5. Disk. 4.

De markt leverde heden niets vermeldingswaardig op. handel en variatiën waren onbeduidend.

Oost. Aandeelen 135. Geconf 4½, 5/8, 9/16. Grieksche Coup. 2 11/16. Surinaamsche Bank. 100.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH & ZOON.

De vertaling van den Julius Caesar. — Nieuwe anti-napoleontische geschriften.

„Les entrailles d'auteur, mon cher, se retrouvent toujours."

NAPOLEON (de groote).

Aan schrijvers en kunstenaars wordt veelal, hoe groot hunne verdiensten mogen zijn, eene kleingeestige ijdelheid verweten, die naar den lof van het publiek, hetzij dan deskundigen of blinde menigte, onafgebroken dorst. Maar niets overtreft de zucht van Alleenheerschers, die zelfs door meer dan gewone begaafdheid schitterende, de letterkundige loopbaan betreden; getuige de dwaze inbeelding van Frederik van Pruissen, die van zijne mislukte Gedichten geen matigen dunk had en den eerst zoo uitbundig gevierden Voltaire in ernst verdacht hield, met de vruchten van zijn koninklijk vernuft te willen pronken! Men kent het gebeurde met het handschrift, van den genialen Franschman geweldadig teruggeëischt. — En nog belagchelijker luiden de verhalen van de begeerte naar letterroem, van den grondlegger der Fransche Akademie, den Kardinaal *de Richelieu.* — Wat — mogt men vragen — dreef hem, voor wien een geheel Rijk, ja een goed deel van Europa beefde, — wat dreef hem, die uit de stilte van zijn kabinet binnen en buiten 's lands gebood, een zeer middelmatig figuur als schrijver te maken? — Nu eens met betoon van magt, dan weder door list en sluwheid, het vossenvel aan de leeuwenhuid naaijende, kon hij zijne heerschzucht ruimschoots bevredigen: was dit voor den immer onrustigen geest niet genoeg? — Men schijnt thans met eenig regt hetzelfde te kunnen vragen, nu de voor 't overige als schrijver niet onbekende Lodewijk Napoleon, ditmaal met zulken ophef als Geschiedvorscher optreedt en tot in Turkije, vertalingen van zijne eindelijk ter wereld gebragte lettervrucht aanbesteedt. — Van mijn' naam misbruik makende hebben sommigen dezer dagen kunnen goedvinden, 1) met welk inzigt dan ook, dien met de Nederduitsche bewerking van den *Caesar*, in verband te brengen. Wenscht men te vernemen wat ik van de zaak denk, ik zal niet ontveinzen dat het mij smart, een Officier van het Nederlandsch Leger, dat even als de Natie, den Generaal Knoop en Jhr. Mock liever den slag bij *Waterloo* hoort huldigen, zijne dienst te zien leenen tot de vereering van een arbeid, die vele kostbare uren zal ontrooven aan de vervulling der edele taak, den kapitein *Mulder* door onze Regering opgedragen. — Als men de onderscheiding geniet officieel belast te worden met de uitgave van bronnen en bouwstoffen voor de Nederlandsche krijgsgeschiedenis, dan schijnt dit voorregt alle andere van de hand te moeten wijzen; dan schijnt het geluk den uitgever van Duyck beschoren, om met Maurits in het veld, gelijk daarna met Frederik Hendrik en Willem III te kunnen leven, alle lauweren van vreemde herkomst verre achter zich te laten.

Wij zullen in Nederland voor 's hands, naar het schijnt, indien men Caesar 's eigen *Commentarii* niet liever opslaat, aan het even keurig als grondig werk van van Limburg Brouwer, een der sieraden van onze Letterkunde, onzen weetlust kunnen verzadigen; maar ik geef het gaarne toe, de Heer *Mulder* en zijne uitgevers zullen vooraf al wat hunne onderneming hier te lande in den weg staat, beter dan ik en anderen hebben gewikt en gewogen. — De luide bijval en aanmoediging door onze ministeriële bladen, b. v. door de *Haagsche Ct* terstond aan het te Parijs verschenen geschrift geschonken, wekt eenigermate het vermoeden — met zoovele andere verschijnselen van napoleontische ingenomenheid, — dat het debiet der vertaling langs een of anderen weg, wel genoegzaam zal ondersteund worden. — Las men niet nog dezer dagen in de Frankforter *Europe*, en heeft wel één van onze Gouvernementsbladen het ongeloofelijk gerucht weêrsproken, dat de Prins van Oranje eenige malen per dag met de meeste deelneming per telegram onderrigt had willen zijn van den toestand van een' der helden van den tweeden December, den Heer *de Morny*?

Te goeder ure, tegen al het Caesarisme en Bonapartisme dat men in Nederland zoo gretig opvangt, en dat door de aanloksels der kwalijk begrepen eerzucht, zoo doorslepen gevoed wordt, schenkt Londen in de uitgave van *Les idées Napoléoniennes*, N°. I & II, 2) een dubbel tegengif. Voegt men den te Brussel onlangs uitgekomen *Dialogue aux Enfers entre Machiavel et Montesquieu ou la Politique de Machiavel au XIXe Siècle, par un contemporain* een niet hartstogtelijk, maar wel doordacht en wetenschappelijk onderzoek daarbij, men zal, naar ik vertrouw, in zijn afkeer van de vroegere en hedendaagsche napoleontische regeerkunde gestijfd en gesterkt worden.

Utrecht, 19 Maart 1865. G. W. VREEDE.

1) Arnhemsche- en N. Rotterdamsche Ct.

2) *Nassau Senior, on The horrors of December* 1851, *with an Appendix;* en *Distress and degradation of Italy.* London, 1865.

(Wij hebben het meer gezegd, dat de artikelen van prof. Vreede, die wij sedert zoovele jaren reeds opnemen, slechts de uitdrukking zijn van zijne persoonlijke gevoelens. Door de plaatsing van het bovenstaande meenen wij blijk te geven van eene onpartijdigheid, die het publiek even als de hoogleeraar, hopen we, zal erkennen. *De Red*).

Omtrent de aftreding van v. Schmerling verneemt men heden niets naders. Intusschen wordt zijne positie niet gemakkelijker door de diskussie die naar aanleiding der afkondiging van den staat van beleg in Galicië, eerstdaags in den rijksraad zal plaats vinden. De regering beweert dat eene bepaling der grondwet (art. 13 luidende: „Indien terwijl de rijksraad niet vergaderd is, in eene aangelegenheid tot zijn werkkring behoorende dringende maatregelen genomen moeten worden, is het ministerie verpligt, in de eerstvolgende zitting de gronden en gevolgen der genomen beschikking te doen kennen,) hier van toepassing, slechts wil, dat zij mededeeling doe, terwijl de kamer te regt van oordeel is dat het zich niet tot eene bloote mededeeling moet bepalen, maar dat, als de rijksraad het verordende niet goedkeurt, het moet worden ingetrokken. Met eene uitlegging als door de regering gegeven wordt, zou der vertegenwoordiging niet meer verblijven dan het budgetregt. In de budgetskwestie zal men eerstdaags iets naders vernemen, daar het laagerhuis zich er morgen mede zal bezig houden.

In de pruissische kamer levert de diskussie over het budget nog geen lichtend punt op. Onder de telegrammen zal men echter zien, dat de regering genegen is op zekere voorwaarden met de bepaling der sterkte van het leger in vredestijd genoegen te nemen. Men zal echter wel doen, de bevestiging van dit berigt af te wachten.

In het fransch Wetgevend Ligchaam is het ontwerp-adres van antwoord op de troonrede ter tafel gebragt, dat vrij kleurloos is.

Ook in de boodschap van Lincoln aan den senaat te Washington komt niets van aanbelang voor en wordt geene wijziging der politiek aangekondigd.

De geruchten, door de vrienden van het zuiden te Nieuw-York en Washington verspreid omtrent eene nederlaag van Sherman, toen deze gedurende eenigen tijd niets van zich liet hooren, zijn glansrijk gelogenstraft door het gisteren ontvangen berigt dat hij den generaal der zuidelijken Early verslagen en Charlotteville bezet heeft.

De berigten der madridsche *Corresp.* over den opstand in Peru schijnen overdreven en onjuist geweest te zijn. De orde was volgens de laatste berigten hersteld en niet de president maar de gewezen president gevangen genomen.

Bij de tweede kamer der Staten-Generaal is heden op het gewijzigd art. 1 der tweede geneeskundige wet, zonder verzet der regering, met 39 tegen 24 st. aangenomen een amendement van den heer Godefroi c. s., bepalende dat voor hen, die het doktoraal examen aan onze hoogescholen hebben afgelegd en tot promotie zijn toelaten, het examen zich bepaalt tot het praktische, in afwachting dat de wet op het hooger onderwijs anders beschikke. Maandag voortzetting.

— Z. M. heeft eerv. ontsl. verl. aan J. A. van Deventer, sekr. der cijfers bij het depart. van buitenl. zaken, onder dankbet. en aanspr. op pens.; bevorderd bij dat depart. tot refer. L. Arts, hoofdkomm.; tot sekr. der cijfers H. C. Byvanck, hoofdkomm.; tot hoofdkomm. F. J. Carré, komm.; tot adj.-komm. A. van Ginkel, 1. kl.; benoemd bij het prov. geregtsh. in Drenthe: tot raadsh. mr. L. Oldenhuis Gratama, regter in de arr.-regtb. te Assen en mr. E. G. Colson Aberson, subst.-offic. van just. bij de arr.-regtb. te Zutphen; tot griffier den subst.-griff. mr. J. H. Willige Tonckens; tot subst.-offic. van just. bij de arr.-regtb.: te Zutphen mr. S. M. S. de Ranitz, thans te Winschoten; te Winschoten mr. P. J. G. van Diggelen, griff. bij het kantongeregt te Zalt-Bommel; en te Sneek mr. S. J. T. H. ridder Nedermeijer van Rosenthal, subst.-griff. bij de arr.-regtb. te Arnhem; tot regters: te Brielle mr. A. Knappert de Groot, griff. bij het kantongeregt aldaar; te Dordrecht mr. A. J. Duymaer van Twist, kantonregter te Oudbeijerland; tot subst.-griff te Arnhem, mr. Æ. bar. Mackay adv. te Nijmegen; tot griff. bij het kantongeregt te Brielle mr. J. H. L. v. Buren, thans te Goor.

Z. M. heeft op zijn verz., eerv. ontsl. verl. aan den luit. t. z. 1. kl. titul. J. L. L. Penning Nieuwland, als inspekt. over het loodsw., de betonn., bebaken. en verl. in het 5. distr. te Brouwershaven, met pens.; en is die betrekk. opgedr. aan den luit. t. z. 1. kl. J. H. K. Croes; eerv. ontsl. verl. op verz. aan den maj. der inf. van het leger in Ned. Indie J. C. Termijtelen, met verlof hier te lande, met rang van luit.-kol. en pens.; vergunning verleend aan G. J. van Soest, komm. aan het ... van kolon., tot het aann. der vers. van offic. der orde van den Nichan Iftihar, hem door Z. H. den bey van Tunis geschonken.

Z. M. heeft benoemd tot konsul-generaal in Zwitserland J. G. Suter Vermeulen.

:— H. M. de koningin heeft eergister avond ten $7\frac{1}{2}$ ure te 's Hage in bijzonder gehoor ontvangen alle herwaarts overgekomen vreemde gezanten, die van wege hunne soevereinen bij de ter-aarde bestelling van wijlen H. M. de koningin-moeder zijn tegenwoordig geweest.

Z. M. de koning zal op donderdag 23 dezer, in het paleis in het noordeinde, deputatiën en kommissiën ontvangen. Adressen van rouwbeklag zullen bij die gelegenheid aan de dd. kamerheeren overhandigd worden.

Bij de plegtige begrafenis van wijlen H. M. de koningin-weduwe, op eergister, zijn van de leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal, als zoodanig uitgenoodigd, in de Nieuwe kerk te Delft tegenwoordig geweest, de heeren: J. J. Rochussen en J. K. baron van Goltstein, als ministers van Staat, graaf R. J. Schimmelpenninck van Nyenhuis, als kamerheer, en de luitenant-generaal J. van Swieten, als adjudant van Z. M. in buitengewone dienst.

De voorzitter der eerste Kamer was door ongesteldheid verhinderd aan de ontvangen uitnoodiging tot bijwoning der plegtigheid gehoor te geven. Van hare leden waren tegenwoordig de heeren W. A. baron Schimmelpeninck van der Oye en H. W. baron van Aylva van Pallandt van Waardenburg en van Neerynen, als opper-hofmaarschalk en opper-kamerheer officiërende, reeds in het verslag vermeld.

Onder de adjudanten merkte men op de heeren Staats Boonen, jhr. mr. A. van der Goes en van Wageningen, kolonels-kommandanten respektivelijk der amsterdamsche en 's gravenhaagsche dienstdoende schutterijen en der friesche schutterij.

Z. D. H. de groot hertog van Saksen-Weimar-Eisenach, zal nog eenige dagen, men verneemt tot woensdag, in de residentie verblijven, ten einde aan de officiële receptie ten hove deel te nemen. De hertog Herman is gister naar Stuttgart teruggekeerd.

Z. H. werd te Rotterdam opgewacht door den wurtemburgschen konsul, den heer C. P. Sander, en was begeleid van zijn adjudant, den heer von Faber du Faur.

---

§— Door de Regering is een wetsontwerp aangeboden, strekkende tot beschikbaarstelling, ten behoeve van het Departement van Marine, voor de dienst van 1865, eener som van *f* 81.122.35.

— Bij Z. M. besluit van den 13. dezer maand, no. 60, is de heer kommissaris des konings in de provincie Groningen gemagtigd, om de staten dier provincie buitengewoon bijeen te roepen tegen dingsdag den 11 april aanstaande ten einde daarin over te gaan tot het verkiezen van een lid van gedeputeerde staten, ter vervulling der vakature, ontstaan door het overlijden van den heer H. H. de Haan.

— Als kuriositeit en als een nieuw bewijs, hoe de minister van binnenlandsche zaken omspringt met de Tweede Kamer, kunnen wij met zekerheid medeelen, dat toen de minister in de zitting van 15. dezer verklaarde dat geene koncessie aan de rijnspoorweg-maatschappij zou worden verleend vóór dat zij aan hare verbindtenissen tot aansluiting aan den hollandschen spoorweg zou hebben voldaan, de koncessie voor den weg van Breukelen naar Harmelen aan den rijnspoorweg was verleend!

Dagbl.

*— De *N. R. Cour.* berigt, dat de min. van binnenl. zaken aan enkele officieren van gezondheid 3. kl. op hun verzoek vrijheid heeft gegeven tot het verkrijgen van den graad van dr. in de geneeskunde, zonder het doen van een admissie-examen, en bovendien eenige offic. van gez. 2. kl. zou vrij gesteld hebben van het doen van een propaedeutisch-examen.

Of dit laatste evenwel juist is, meenen wij te moeten betwijfelen; althans 't is ons bekend, dat het door enkelen daartoe gedaan verzoek is afgeslagen.

— Voor de vervulling der vakature in het prov. geregtshof in Gelderland is dezen morgen door dat hof opgemaakt het navolgend zestal: P. C. bar. Nahuys, lid der arrond.-regtbank te Arnhem; jhr. mr. H. A. van Rappard, offic. van just. bij de regtb. te Zutphen; mr. B. Post, lid der regtb. te Tiel; mr. J. M. Smits, adv.-gen. bij het hof van Gelderland; mr. F. L. Schlingeman, offic. van just. bij de regtb. te Arnhem; mr. F. Feith, griffier bij het hof van Gelderland.

— Zr. Ms Korvet Pallas, onder bevel van den kapt. luit. t. z. W. C. Klis, is blijkens een bij het dep. van marine van den hoofdofficier ontvangen berigt, den 3. febr. ll. te Curaçao aangekomen.

De gezondene bevelhebber had het voornemen om na weinige dagen zijnen kruistogt in de Caraïbische zee voort te zetten en de daar liggende eilanden onder nederlandsch gebied te bezoeken.

— Zr. Ms. schroefstoomschip Vice-Admiraal Koopman, onder bevel van den kapt.-luit. t/z. J. M. J. Brutel de la Rivière, is, blijkens een bij het depart. van marine ontvangen telegrafisch berigt, den 16. dezer ter reede van Cowes (Engeland) aangekomen.

— De *Staats-Courant* van gister avond bevat het programma en de regeling der examina, af te leggen door de ambtenaren bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indië.

---

*— Bij de gisteren alhier plaats gehad hebbende aanbesteding van overdekte kanalen in de Maliebaan en het maken en leveren van vier ijzeren en een gemetselde werftrap werd A. Groenendijk, voor *f* 2,990 van het eerste, en W. Jenken, voor *f* 1,426, aannemer van het tweede perceel.

— In de geldleening ten behoeve der prov. Friesland van *f* 48.000 tegen $4\frac{1}{2}$ pct. is slechts voor *f* 8,000 ingeschreven. Eene door het gemeente-bestuur van Harlingen opengestelde geldleening van *f* 40,000 tegen dezelfde rente is mede niet volgeschreven. De laatste leening zal nu à 5 pct. worden geopend.

— Eergister zijn langs den holl. ijzeren spoorweg vervoerd 25,000 reizigers, waaronder van Delft 8,200, van 's Hage 6,700 en van Rotterdam 4,000. Er hebben ongeveer 40 extra-treinen in verschillende rigtingen geloopen.

— Men verneemt, dat in de jongste vergadering van deelhebbers der Deventer stoombootmaatschappij is besloten tot het aanvragen eener nieuwe koncessie voor eene stoombootdienst tusschen Zutphen of Deventer en Amsterdam, zoodat daarvoor eene geldleening zal worden geopend van *f* 30,000 tegen eene rente van 3 pct. Het voornemen is om de dienst te doen verrigten door eene schroefstoomboot. Het pakhuis der voormalige Rijn- en IJsselstoombootmaatschappij op het Pothoofd is bereids tot dit doel aangekocht. *Dev. C.*

*— Het zendingsfeest zal op 6 julij a. s., dit jaar te Maarsbergen, plaats hebben.

— Eergister deed de regtbank te Breda uitspraak in de zaak van den rijks- en gemeenteveldwachter J. L. Franken te 's Prinsenhage, beklaagd van moedwillige verwonding, waaruit eene ziekte of beletsel van meer dan 20 dagen is ontstaan. De regtbank heeft den beklaagde veroordeeld tot zes maanden eenzame opsluiting en tot betaling van *f* 150 als schadeloosstelling aan de beleedigde partij.

*— Gister is te N. Diep binnengekomen het ned. koopvd. schip Zeemanshoop kap. Reinierssen van Batavia; kort daarna gingen de zeilenmaker en een matroos aan wal en kregen hevige woordenwisseling, ter oorzake eener lang bestaande veete gedurende de reis; — het treurig gevolg van dezen twist was dat de matroos den zeilenmaker een steek met een mes toebragt, waaraan deze reeds moet bezweken zijn. — De dader is oogenblikkelijk in arrest genomen.

— Verleden week is te Kampen een kind, dat vreeselijk door de croup was aangetast en in gevaar verkeerde van te stikken, door eene kunstbewerking, bestaande in het maken eener opening in de luchtpijp, bewerkstelligd door den heer M. F. Prins, stads-chirurgijn aldaar, van deze gevaarlijke ziekte gelukkig genezen.

— Eene zonderlinge vergissing had, naar men berigt, eenige dagen geleden in het ziekenhuis te Kuilenburg plaats: Er waren namelijk 2 dooden op een dag, een man en eene vrouw. De vrouw zou des middags begraven worden door haren echtgenoot, bloedverwanten en vrienden, waartoe zij zich naar gemeld huis begaven. Alvorens echter het lijk werd weggedragen, begeerde de man zijne vrouw nog eens te zien en vond alstoen in de kist niet zijne vrouw, maar den anderen doode, den man, welken men des morgens meende begraven te hebben. Men had toen echter de vrouw genomen. — Ten bewijze van de buitengewone bekrompenheid van geest en domheid, op het platteland in Frankrijk heerschende, deelt de *Köln. Zeitung* het volgende berigt uit Parijs mede: Algemeen is men ten plattenlande ingenomen met de mededeeling, dat de heer Mathieu de la Drome in hoogst bedenkelijken toestand verkeert. Is hij eenmaal dood, zoo wordt gezegd, dan mag men gunstiger weêrsgesteldheid verwachten, want in de jongst verloopen jaren heeft hij die willens en wetens bedorven. Zijne berigten daaromtrent gegeven, leeren dit op de overtuigendste wijze. — Voor eenige dagen is een knechtje van 13 à 14 jaar, George A., in de keuken van een hotel der rue de Vaugirard te Parijs, bijna geheel door ratten verscheurd. Gewoon elken ochtend op die dieren jagt te maken, kwam hij op zekeren dag op de gedachte, om de keuken af sluiten en dapper de ratten aan te vallen, die zich achter den baard verscholen hadden; hij vond echter een geduchten tegenstand; de ratten wierpen zich op den gemeenschappelijen vijand en beten hem waar hunne tanden hem vatten konden. De knaap slaakte smartelijke kreten, men kwam ter zijner hulp

toeschieten en niet zonder moeite gelukte het, hem te bevrijden. De ratten hadden zich aan het ligchaam van den knaap vastgeklemd en vormden als 't ware een levenden pels. De ter hulp opgekomen bedienden van het hotel, behoorlijk gewapend, hebben niet minder dan zeven en dertig van die dieren gedood. —

WATERHOOGTE.

Arnhem, 18 maart, 1.72 El + AP. 8.67. Gev 9 d.
Keulen, 18 maart 7 vt. 7 d.

BEROEPEN:

te Edens c. a. de hr. Vos Az., pred. te Oostermeer.
„ Hilversum de hr. v. Dijk, te Overschie.
„ Hellevoetsluis de hr. Smits, te Baarn c. a.
„ Kralingen de hr. Steinfort, te Bloemendaal.
„ Zaandijk de hr. Maas, te Assendelft.

AANGENOMEN:

naar Geervliet de hr. Duker, pred. te Barchem.

BEDANKT:

voor Vriezenveen de hr. Cramer, pred. te Charlois.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van gister heeft de heer van Blom, nieuw benoemd lid voor het distrikt Dokkum, na onderzoek en goedkeuring zijner geloofsbrieven, en na aflegging der gevorderde eeden, zitting genomen.

Vervolgens is, nadat rapport was uitgebragt over eenige nieuw ingekomen adressen tegen de geneeskundige wets ontwerpen, het tweede, thans gewijzigde, dier ontwerpen in beraadslaging gekomen.

Op art. 1, luidende: »Tot uitoefening der geneeskunst, in haren geheelen omvang, of der artsenijbereidkunst als apotheker, hulp-apotheker of leerling-apotheker, of der verloskunst als vroedvrouw, zijn in het geheele rijk bevoegd zij, die op de hierna volgende wijze den graad van genees-, heel- of verloskundige of van apotheker, hulp-apotheker of leerling-apotheker of van vroedvrouw verkregen hebben," is door de heeren Godefroi, Kappeijne, Idzerda, v. Limburg en Jonckbloet als amend. voorgesteld:

a. de woorden »op de hierna volgende wijze" te vervangen door deze: »door het afleggen van een examen, op de wijze door deze wet geregeld;" en

b. eene tweede alinea aan het slot toe te voegen, luidende: »voor hen, die aan eene nederlandsche hoogeschool het doktoraal examen in de geneeskunde hebben afgelegd en tot de promotie zijn toegelaten, bepaalt zich het examen in de genees-, heel- en verloskunde tot het praktisch examen."

De heer Godefroi betoogt, tot toelichting van het amend. dat het doktoraal examen een waarborg geeft van wetenschappelijke vorming, voor hen die dit afgelegd hebben, het staats-examen alleen waarborg voor praktische vorming heeft te verlangen.

De heer Jonckbloet zag, nu de regering het staats-examen op allen toepasselijk heeft verklaard, daarin den eersten stap om te komen tot de gewenschte eenheid van stand met behoud der waarborgen voor de duurzaamheid der medische wetenschap. Daar hier echter een bedenkelijke greep werd gedaan in de organisatie van het hooger onderwijs, heeft spr. zich aangesloten bij de poging, om, zoo ingrijpenden maatregel ten aanzien van het universitair onderwijs te voorkomen.

De heer v. Limburg Brouwer verklaart zijn vroeger standpunt te hebben verlaten om de voordragt ook voor anderen aannemelijk te maken.

De heer v. Wintgens verklaart zich tegen het nieuwe voorstel der regering, en evenzeer tegen het amend. Spr. verlangt eenheid van stand en eenheid van verpligtingen en regten, als gevolg van een beter ingerigt, d. i. universitair onderwijs, zoowel praktisch als theoretisch, van welks vruchten ten aanzien der praktijk voor eene staatskommissie zal behooren te blijken, maar dan ook vrijheid, vrije beweging voor allen.

De heer Idzerda betoogt dat het amend. voorziet in eene leemte omtrent de toelating van geneeskundigen die het universitair onderwijs genoten hebben.

De heer Westerhoff kan de ligtzinnigheid van den minister, in de plotselinge aanneming van een nieuw stelsel betoond, niet volgen, en dat stelsel niet zoo dadelijk beoordeelen terwijl zelfs aan deskundigen geene gelegenheid gelaten is, er zich over te doen hooren. Spr. verklaart zich zoowel tegen de voordragt als tegen het amendement.

De heer Kappeyne doet uitkomen dat aan het amend. een geest van konciliatie ten grondslag ligt.

De heer Geertsema betoogt, dat in het amend. veel elementen aanwezig zijn, die tot overeenstemming tusschen de regering en de kamer leiden kunnen. Nogtans ontwikkelt spr. daartegen eenige bezwaren, die kunnen worden uit den weg geruimd door de volgende wijzigingen, welke spr. als amend. voorstelt, nam.: om de woorden van het amendement: »het examen in de genees-, heel- en verloskunde tot het praktisch examen," te vervangen door deze woorden: »in afwachting dat de wet op het hooger onderwijs anders beschikke, het examen tot verkrijging van den graad van genees- heel- en verloskundige, overeenkomstig art. 3 tot het praktisch examen in de genees-, heel- en verloskunde, bedoeld in art. 5 dezer wet."

De heer v. Beijma thoe Kingma oordeelt het amend. van den heer Geertsema overbodig. Evenmin kan spr. zich met het andere amend. vereenigen. Spr. zou wenschen dat alleen uit universitaire opleiding bevoegdheid tot uitoefening der geneeskunst zou voortspruiten, en wenscht daarom 's min. denkbeelden omtrent de aanstaande regeling van het hooger onderwijs te kennen.

De heer Kappeyne verklaart uit naam zijner mede-onderteekenaren van het amend. dat van den heer Geertsema over te nemen.

De heer Wintgens kan zich niet vereenigen met al dat plooijen en transigeren om te trachten eene wet, die anders verworpen zou worden, nog te redden.

Den heer Godefroi blijft van gevoelen dat de staat alleen het regt heeft te onderzoeken of men voldoende bekwaamheid heeft opgedaan.

De heer Wintgens verklaart nader zijne uitgedrukte meening.

De min. v. binnenl. zaken meent dat de regering, nadat uit de vroegere diskussie gebleken was dat men een algemeen staats-examen verlangde, maar het niet wilde voorstellen, niet anders kon handelen dan zelf daartoe het initiatief te nemen. Naar 's min. oordeel behoeft men de regeling van het hooger onderwijs niet af te wachten om dit onderwerp te regelen; het voorstel wijst reeds het beginsel aan, dat bij de regeling van het hooger onderwijs voor de examens zal worden aangenomen; dat doet het amendement niet. Daar echter door de toevoeging van den heer Geertsema het karakter van tijdelijken maatregel aan de zaak gegeven is, zal de min. er zich, in het belang van het hooger onderwijs, mede vereenigen, behoudens eene kleine wijziging in de redaktie.

De heer Geertsema verklaart tegen eene wijziging ter verduidelijking geen bezwaar te hebben.

De min. geeft nog te kennen een gunstigen invloed van het staats-examen te verwachten, omdat daardoor een heilzame kontrole over het hooger onderwijs zal verkregen worden.

Het amend. wordt daarop met 39 tegen 24 stemmen aangenomen en het art. zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Ten gevolge der nu gebragte wijziging in art. 1 wijzigt de heer van Mulken mede zijn amend. op art. 2 volgenderwijs:

»De rang van off. v. gez. wordt, na het invoeren dezer wet, aan de kweekelingen van 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen niet verleend dan nadat zij den graad van genees-, heel- en verloskundige hebben verkregen.

»Zij, die als kweekelingen der rijksschool voor militaire geneeskundigen aan die school het eind-examen hebben afgelegd, kunnen den graad van genees-, heel- en verloskundige verkrijgen zonder zich te onderwerpen aan het letterkundig examen, in art. 4 bedoeld;

»op hen die, bij de invoering dezer wet, reeds als kweekelingen zijn toegelaten, is zulks niet van toepassing."

De beraadslaging over art. 2, in verband tot dit amend., wordt tot de volgende zitting verdaagd.

Artt. 3 en 4 worden zonder beraadslaging goedgekeurd.

Ook art. 5 wordt goedgekeurd nadat de min. de juistheid eener opmerking van den heer van Asch van Wijck erkend en op verzoek van den heer Kappeyne het woord »vroedmeester" in »verloskundige" veranderd heeft.

Daarna is de voortzetting der beraadslaging op aanstaanden maandag bepaald en de vergadering gescheiden.

TELEGRAMMEN.

De sinds gister ontvangen **telegrafische depêches** laten wij hieronder volgen:

Berlijn, zaturdag. Van wege de militaire kommissie is de volgende mededeeling ontvangen: De minister van oorlog heeft verklaard, dat de regering bereid is om de door de kommissie verlangde wettige vaststelling van de sterkte der armee aan te nemen, op de volgende voorwaarden: 1. de regering heeft het regt om in tijd van nood tot eene versterking der armee over te gaan; 2. de militaire kwestie wordt hiermede als afgedaan beschouwd, terwijl de tweede kamer zich vereenigt met de overige hervormingen; 3. bij de vaststelling van het aantal manschappen in aktieve dienst wordt het cijfer der op voet van oorlog ingerigte armee op niet minder dan 180,000 berekend. Een tweejarige diensttijd wordt nog niet in de wet vastgesteld. De toestand van Pruissen wettigt de tegenwoordige sterkte der armee. De toestand van Europa vordert een gewapenden vrede. Het *Landwehr*-stelsel is niet meer voldoende. Het voorgestelde systeem van remplacering is onvereenigbaar met onze staatsinstellingen.

Londen, zaturdag. Op het verlangen van Frankrijk en Engeland heeft de Porte er in bewilligd de regeling der zaak betreffende het perzische tarief, die tot moeijelijkheden heeft aanleiding gegeven, zes maanden aan te houden.

Parijs, zaturdag. In den senaat heeft de heer Forey staande gehouden, dat niettegenstaande den treurigen morelen toestand van Mexiko en al hetgeen ten behoeve van dat land nog moet gedaan worden, er evenwel geene reden bestaat om aan de toekomst van Mexiko te wanhopen. Na eenige verdere diskussiën is vervolgens het ontwerp-adres van antwoord aangenomen met 130 tegen 2 stemmen. Aanstaanden maandag zal het den keizer door eene deputatie worden aangeboden.

In de zitting van het wetgevend ligchaam is het ontwerp-adres voorgelezen. In dit stuk wordt eene volledige adhaesie gehecht aan de politiek des keizers, zoowel in de binnen- als buitenlandsche aangelegenheden. Ten aanzien van Mexiko wordt daarin gekonstateerd, dat orde en veiligheid aldaar terugkeeren en de arbeid er weder kan worden voortgezet. Het is gelukkig, — wordt er verder in gezegd — dat zulke resultaten den spoedigen terugkeer onzer troepen voorbereiden. Voorts wordt de konventie met Italië toegejuicht, als zijnde deze bestemd om de vestiging van het koningrijk Italië overeen te brengen met de handhaving van de onafhankelijkheid van den H. Stoel.

Parijs, zaturdag De *Constitutionnel* bevat een artikel van Paulin de Limayrac, waarin wordt aangetoond dat de vrees voor een aanval van Noord-Amerika op Mexiko hersenschimmig is, en dat de betrekkingen tusschen Frankrijk en Washington steeds op den besten voet zijn gebleven en nog zijn.

Parijs, zaturdag. Ter beurze is aangeplakt: St. Nazaire. Bazaine meldt uit Oajacca 9 Februarij. Oajacca is vermeesterd. Geheel de bezetting heeft zich op diskretie overgegeven. 4000 krijgsgevangenen, 60 stukken en het materiëel zijn buit gemaakt.

Kopenhagen, vrijdag.

De zooeven verschenen *Berlingske Tidende* meldt dat in de gemeenschappelijke grondwetskommissie de meerderheid is voor een door tien leden gedaan voorstel, volgens hetwelk de landsthing uit 68 leden zal bestaan, waarvan de Koning 12, Bornholm 1, Fanoe 1, Kopenhagen en de overige steden 18, de groote grondbezitters 18 en de kleine mede 18 zullen kiezen.

Weenen, zaturdag.

In het Lagerhuis is het wetsontwerp tot driemaandelijksche verlenging der belastingheffing aangenomen. De afgevaardigde Berger motiveerde zijn voorstel tot het benoemen eener kommissie voor het wetsontwerp tot verduidelijking van art. 13 der grondwet. Hij deed uitkomen, dat het artikel wel niet spreekt van latere goedkeuring door den rijksraad van wetten, geoktrooijeerd terwijl hij niet bijeen was, maar dat het artikel slechts spreekt van maatregelen, niet van handelingen van wetgeving. Het voorstel werd aangenomen. Maandag zal het voorstel van Vrints worden behandeld.

Volgens den *Abendpost* is de aartshertogin Gisela, dochter des keizers, ernstig ongesteld

Weenen, vrijdag.

De budgetskommissie heeft heden met eenparige stemmen de verhooging der koepon belasting verworpen. De heer v. Plener heeft uitzigt gegeven op eene omvattende uiteenzetting van den financiëlen toestand en een groot financiëel plan.

Gisteren is te Berlijn eene konferentie gehouden die waarschijnlijk eene spoedige verzending van het ontwerp-tolverdrag aan de regeringen van het tolverbond en eene laatste konferentie met onderteekening ten gevolge zal hebben.

De toestand der aartshertogin Gisela is iets beter.

Berlijn, zaturdag.

Het linkercentrum heeft drie avonden gediskussiëerd over het amendement Stavenhagen. Het was echter van oordeel dat het niet moest stemmen over het amendement dat zelfs nog niet in de kommissie was behandeld. Het berigt dus van sommige bladen dat het linkercentrum het verworpen heeft is onjuist.

Berlijn, zaturdag.

De afgevaardigde Waldeck heeft de volgende verandering in het vijfde voorstel der budgetskommissie voorgesteld: »eene herziening der belastingwet op de gebouwde eigendommen en wettelijke vaststelling van de belasting op de gebouwde eigendommen, met een bepaald totaal bedrag per jaar is onnoodig." Het amendement wordt door 38 afgevaardigden ondersteund.

Londen, zaturdag.

In het lagerhuis heeft Hennessy voorgesteld, dat Engeland verklare, dat Rusland de regten welke het krachtens verdrag op Polen heeft en Engelands verdere betaling der russisch-hollandsche leening verbeurd heeft. Sir H. Verney heeft het voorstel ondersteund. Lord Palmerston antwoordde, dat het lagerhuis traktaten maakt noch verbreekt, en dat het, hoezeer het parlement herhaaldelijk Ruslands politiek tegenover Polen heeft veroordeeld, onwaardig zou zijn, de erkenning eener leening te weigeren, welke met de behandeling der Polen niets gemeen heeft. Hennessy heeft zijn voorstel ingetrokken.

BUITENLAND.

WEENEN, 16 maart.

Men zegt, dat ons kabinet zich met de middelstaten verstaan heeft omtrent het voorstel door dezen aan den bondsdag te doen. Men meent echter dat Pruissen, zoo het tot de verlangde uitnoodiging aan de beide grootmagten leidt, deze eenvoudig voor kennisgeving zal aannemen.

v. Schmerling heeft de stadhouders van Boheme en Moravië herwaarts ontboden.

De *Neue Freie Presse* meent uit zekere bronnen te weten, dat Rusland zich thans weder sterk met de Oostersche aangelegenheden bezig houdt, en dat dit, in weerwil zijner tegenwoordige schijnbare terughouding, binnen korter of langer tijd openlijk zal blijken.

BERLIJN, 17 maart.

Prins Gortschakoff heeft, aan ons kabinet de scherpste verwijten gedaan over de eischen, vervat in de depêche van 21 febr. jl. omdat zij een bondgenootschap in gevaar brengen, waarin Rusland den besten waarborg ziet voor de behoudende beginselen en de rust van Europa.

LONDEN, 17 maart.

Volgens de bladen wordt de koning van België in de aanstaande week hier verwacht.

In het lagerhuis is het budget voor oorlog ingediend. Het bedraagt 14,348,447 p. st. 495,641 p. st. minder dan de vorige jaren. De uitgaven voor oorlog, zeide lord Hartington bij de indiening, zijn nu verminderd tot beneden het cijfer van 1859 en 1860, voor dat de europesche mogendheden hunne krijgsmagt begonnen te vermeerderen tengevolge van den italiaanschen oorlog. De vermindering van het aantal manschappen is 4000 en voor een vierde het gevolg van eene reorganisatie der artillerie.

De strike onder de werklieden der ijzerfabrieken in South Staffordshire, veroorzaakt door eene kleine loonvermindering ten gevolge van de daling van het ijzer heeft, op verzoek der fabriekanten aan hunne kollega's in andere distrikten tot een sluiting van alle fabrieken geleid, hopende men zoodoende die in Staffordshire de middelen te onthouden om te volharden. Afgevaardigden der werklieden hebben dien ten gevolge heden hier eene vergadering gehouden, waarin besloten is, dat alle ambachten, die tot de arbeiders-vereeniging behooren, de werklieden in hun verzet tegen hunne meesters zullen ondersteunen, zoodat de zaak eene verzoening niet naderbij schijnt. Zoo er ondersteuning komt, en dat is na dit besluit zeker, zal de staking van den arbeid nog lang aanhouden en de ijzerindustrie niet weinig lijden. Morgen zullen de patroons eene bijeenkomst houden te York; zij hebben de afgevaardigden der werklieden uitgenoodigd die bij te wonen. Doen zij geene koncessiën, dan zal de zaak blijven zooals zij is.

De aangebragte tijdingen uit Calcutta van 9 febr. bevestigen het berigt, dat de veldtogt tegen de weêrspannige bergbevolking van Bhootan grootere bezwaren oplevert, dan men in den aanvang verwachtte. De Bhootanezen hebben in het laatst van januarij niet alleen op de vroeger door de engelsche troepen veroverde bergvesting Dewangiri een aanval gedaan, maar te gelijk drie andere positiën onzer krijgsmagt onverwacht aangetast. Bij al deze aanvallen zijn zij afgeslagen, maar niet zonder verlies aan de zijde der onzen. Den 4. febr. heeft de kolonel Watson een aanval gedaan op eene vijandelijke verschansing bij Balla, en daarbij is hij op zijne beurt door de Bhootanezen met verlies van eenige dooden, waaronder een der engelsche officieren en van verscheidene gekwetsten teruggedreven. Behalve in de gevechten met den vijand, lijden de britsche troepen veel door het ruwe klimaat in de hooge bergstreek. Vermits het gebleken is, dat de expeditie niet sterk genoeg is, zullen meer troepen naar het tooneel des oorlogs worden afgezonden.

PARIJS, 17 maart.

Men meent dat Drouyn de Lhuys een weigerend antwoord zal geven op het verlangen van Pruissen en Oostenrijk dat de sleeswijk-holsteinsche vlag erkend worde en gelijke voordeelen geniete als de schepen die haar nu voeren genoten toen zij de deensche vlag heschen.

Het overlijden van den hertog de Morny heeft zelfs onder de meerderheid in het wetgevend ligchaam stemmen doen opgaan ten gunste eener jaarlijksche vervanging van den voorzitter, en van diens verkiezing door de kamer. De keizer echter zal daartoe wel niet te vinden zijn.

Gister zouden de vrijzinnige protestanten eene vergadering houden, ten einde maatregelen te beramen om tegen de jongste verkiezing van den heer Guizot tot lid van den kerkeraad, in verzet te komen. De uitslag daarvan is echter nog niet bekend.

Rouher is tot president van den Mornyschen familieraad benoemd en de Lavalette tot voogd van de Morny's kinderen.

Een hoveling heeft den heer Mermet, komponist van Roland à Roncevaux den raad gegeven, Julius Cesar tot onderwerp eener opera te kiezen.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.